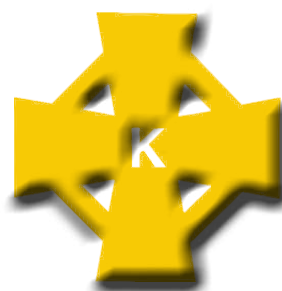

LEKMAN i KYRKAN

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

1
2019

Den kämpande tron

Din tro har hjälpt dig. Gå i frid.

Lukas 7:36-8:3

Ansvarig utgivare

Anders Nordberg
Nygårdsvägen 32
554 74 Jönköping
cagnordberg@hotmail.com

Redaktionskommitté

Beryll Grandell
Karlfieldsgatan 8
632 27 Eskilstuna
016-51 60 73
beryll@telia.com

Medlemskap

Juhani Ahonen
Rådhusgatan 81
831 45 Östersund
063-12 30 30
070-557 82 41
juhani.ahonen@gmail.com

Förbundsbutik

Gert Råvik, Planteringsvägen 102c,
252 31 Helsingborg.
0730-355689
gertravik2@gmail.com

Berit Olsson, Rausvägen 57,
255 92 Helsingborg
042-293933

Förbundets plusgiro

Medlemsavgifter o gåvor
Pg 50 27 87 - 5

**Medlems- och lokalavdelnings-
registrering – Prenumeration**

Allan Forsberg
Kimröksgatan 5
296 35 Åhus
044-240527
lekmanna@hotmail.com

Tryck: LH Tryck, Box 224,
523 25 Ulricehamn

Hemsidan

www.lekmanikyrkan.se

Presstopp

Nr 2-19 senast den 1 juni 2019

UPPHOVSRÄTTSSKYDD

Allt material, texter och bilder, som
publiceras i "Lekman i Kyrkan" och
på hemsidan www.lekmanikyrkan.se
är upphovsrättsskyddat.

Användning får ske endast
med Svenska Kyrkans
Lekmannaförbunds tillåtelse.

Redaktionen

Guds ljusaste glädje

Guds ljusaste glädje brast i blom
bland Betlehems låga hus,
när mitt i jordisk fattigdom
ett barn såg dagen ljus.

Då klappade träden i händer,
och bergen jublade med varann,
den gången i Juda länder
Betlehemsstjärnan brann.

Guds svartaste sorg var Sonens död
på korset en långfredag,
när under en himmel, stormvädersröd,
hans kärlek led nederlag.

Då sörjde alla vägar
och sinade sorgernas brunn,
när lidandets beska bägar
räcktes den Skuldlöses mun.

Guds största seger blev kött och blod
en musselblå påskmorgonvakt,
då lärjungaskaran häpnande stod
vid graven, vars sten var bräckt.

O under, att kärleken vinner,
när allt synes nermörkt och kallt!
Guds stora hjärta, som brinner,
tror, hoppas och uthärdar allt.

Kring ett barn i en enkel krubba med halm
och en man på ett grovhugget kors
brusar den eviga segerns psalm
som en strid och strömmande fors.

Nils Bolander

Vårt ansvar i Skapelsen

Vad är det egentligen som händer med vårt klimat?

Den senaste tiden har artiklar med larmrapporter om vårt klimat blivit allt mer frekventa. Jorden är varmare än någonsin med flera skogsbränder, extrema orkaner och smältande glaciärer som kan orsaka klimatkaos snabbare än väntat. I början på februari varnade myndigheterna i Kanada för "livsfarliga temperaturer" runt minus 40 grader. Samtidigt gick varningar ut till allmänheten i Australien men då handlade det om temperaturer på upp emot 50 grader varmt. Med den extremt varma sommaren med torka och skogsbränder färskt i minnet kommer frågan om klimatet nära.

Är detta bara "normala" klimatvariationer eller är det verkligen så som många forskare menar att det är vår miljöförstöring som har påverkat klimatet?

På flera håll i landet genomförs klimatmanifestationer t.ex. på fredagar, "Fridays for Future". Deltagarna har låtit sig inspireras av vår unga världskända miljöaktivist Greta Thunberg. Organisationer verkar för att minska flygandet och allt fler fordon drivs av fossilfria bränslen. Det är allvar nu och en fråga som är högaktuell är hur vi kan minska miljöfarliga utsläpp. Jag läser några artiklar i förra årets "Dagboken med kyrkoalmanacka 2017-2018" med temat "Vårt ansvar i Skapelsen" och

finner inspiration till att skriva en ledare med tankar om vårt skapelseansvar.

I Bibeln kan vi läsa om hur Gud skapade världen och att den från början var mycket god. I Första Moseboken kan vi också läsa att Gud skapade människan till sin avbild och gav henne "uppdraget" att "härska över" fiskar, fåglar och alla djur. I det andra kapitlet vers 15 står följande; "Heren Gud tog människan och satte henne i Edens trädgård att bruka och vårda den." Enligt dessa berättelser ska människan både härska, bruka och vårda skapelsen. I Första Mosebokens tredje kapitel berättas att människan genom sin olydnad mot Gud blir medveten om gott och ont. Gud

ställer därefter människan till svars och hon ges ett ansvar. Kan-ske vill berättelsen om syndafallet beskriva att människan när hon blev medveten också medförde att hon fick ett ansvar, ett ansvar för skapelsen.

Enligt den kristna trostraditionen gick något förlorat med syndafallet, människans relation till Gud förändrades. Det förlorade måste återställas genom "frälsningshistoria". Kristi seger över döden försonar människan med Gud. I den kristna trostraditionen är frälsningen genom Jesus Kristus och tron på evangelium självklart det mest centrala men kanske har det medfört att skapelse-reflektionerna och människans ansvar att vara "medhjälpare" till Gud att vårda skapelsen kommit i skymundan. Det är dags att låta miljöfrågorna och skapelseansvar få större fokus.

På senare år har det också hänt något och det har blivit allt vanligare att kyrkor runt om i vårt land har en hög miljöprofil i sitt församlingsarbete, en ekoteologisk kyrka. I dessa kyrkor odlar man sina egna altarbloomer, använder råvaror och produkter som är ekologiska, rättvisemärkta och/eller närproducerade. Sopsortering är en självklarhet, det finns flera komposter och på en del hustak finns solpaneler. Miljöfrågorna tas upp i gudstjänster, mässor och middagsböner.

I "Dagboken" finns många intressanta och tankvärda artiklar om skapelseansvar. En artikel som jag här vill återge några tankar från är skriven av Anna Karin Hammar under rubriken "Påskglädje". Hon skriver bl.a. om sin tolkning av arvsyndens som att vi ärver ansvar för vår himlajord, vi har ett arvsansvar. Vi tar emot, vare sig vi vill det eller inte, tidigare generationers "misslyckanden" t.ex. hänsynslöst utnyttjande av jordens resurser.

I artikeln förs tankar fram om att påsk är helande av hela skapelsen och Kristi seger över döden drar med sig en ström av liv för hela skapelsen. I påskens livsström frigörs vi till att bejaka vår samhörighet med allt levande. Dopet är mycket viktigt och genom det föds vördnad och en samhörighet med Kristus. I dopet bejakas också vår samhörighet med hela mänskligheten och skapelsen.

Vattnet som används vid dopet låter oss också ana livets samhörighet, hur vi alla är förenade med det vatten som gjort livet på jorden möjligt.

Jag funderar över den tankvärda texten och inser att mina böner kan innesluta mer av bön för Guds skapelse, jorden, vårt hem. Därefter reflekterar jag över det dubbla kärleksbudet i Lukasevangeliet, Luk 10:27: "Du skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela din kraft och med

hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv." Jag tolkar det så att älska min nästa och Gud, vår skapare, innefattar också att älska skapelsen och att därmed omsorgsfullt värna om den.

Vad kan jag då göra för att ta mitt skapelseansvar? I det lilla kan jag nästan bli uppgiven, men om jag t.ex. åker med miljövänliga transportmedel, tänker och försöker "leva ekologiskt", byter ut kött mot vegetariskt flera gånger i veckan, minimerar användandet av plastpåsar, sortera mina sopor och verkar för förnybar energi så har jag i alla fall gjort något....samtidigt som jag inser att det behövs mycket, mycket mer....

Jag återgår till "Dagboken" och läser om att vi genom Kristus kan ana Guds medkänsla och medkännande närvaro i allt skapat. Hur Jesus kärleksfullt behandlar sina medmänniskor, hur han ser på liljorna på marken och hur han kärleksfullt är med i sparvens fall mot marken. Anna Karin Hammar har uttryckt detta i en psalm som återges nedan och som får avsluta min text.

*Som sparven föll mot jorden och du var med i allt,
så finns du i allt skapat och älskar tusenfalt.
Din mänsklighet du skänker den frihet vi bebor.
I dig vi lever, längtar, att freden bland oss gro.
I flyktingen vi möter vår syster och vår bror.
I alla finns du, Okänd, som på oss alla tror.
Din närhet, Gud, blir kännbar i alla och envar.
Du själv är hemligheten som rum i alla tar.
Så led oss till den källa där vördnad springer fram.
Låt foten finna stigen att möta trädets stam.
Bred över oss den krona från Livets träd i blom
som alla kan försona i hjärtats rikedom.*

Marie Nederman

ASKUNGESAGA - ETT GOTT SKRATT!

Så här gick det när jag försökte leka Askungen. För en månad sedan var jag inbjuden till ett trevligt arrangemang med information, musik och buffé hemma hos en ambassadör i Stockholm. När alla skulle hem blev det trångt i kapprummet. Jag hade bråttom vidare och skyndade mig så fort det gick. Väl hemma på kvällen upptäckte jag att jag saknade den ena finskon. Det hade inte varit så pinsamt om jag glömt den hemma hos någon av mina vänner, men hos en ambassadör! Skulle jag låta skon vara? Nej,

jag behövde den ju. Jag tog mod till mig och ringde - dock inte ambassadören själv utan en medhjälpare. Denne lovade återkomma. Jo, ambassadören hade hittat en ensam damsko och han lät hälsa att han kommit att tänka på Askungen. "Ja, det har jag också gjort", sa jag, "men jag hade inte samma framgång som hon". Då kom ett snabbt svar: "Det vet Du inte förrän Du provat skon".

Lena Åkerlund

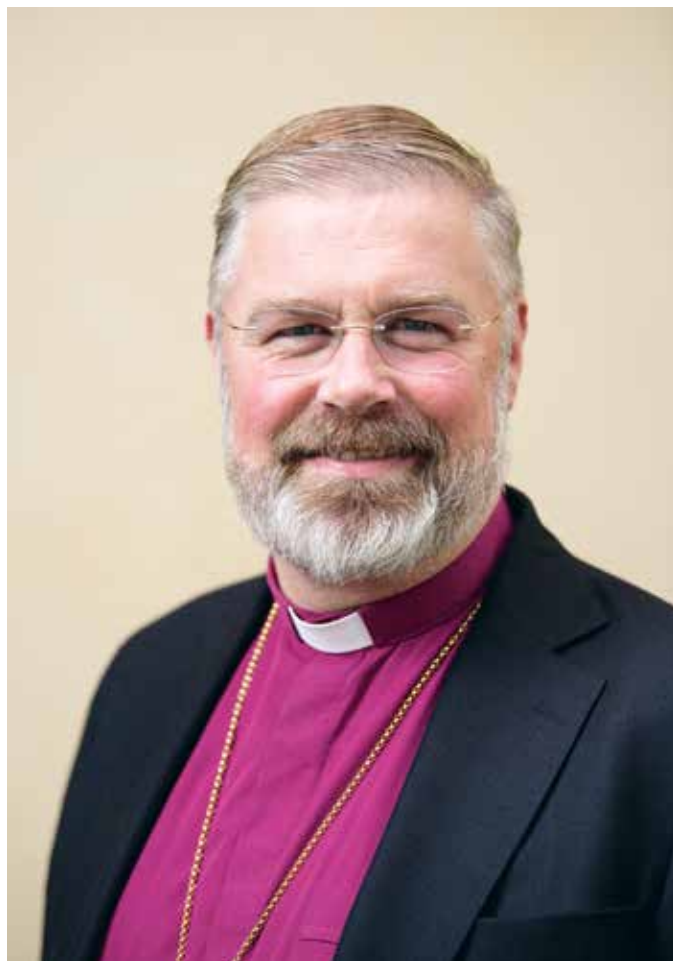
Lekmannansvar

Vi pratar ibland om kyrkans framtidskris. Det handlar om sjunkande medlemstal och minskad ekonomi.

Oroande siffror ger en osäker framtid. För många är rekryteringsfrågan också osäker för framtiden. Hur ska vi få fler att vilja bli präster, diakoner, musiker och pedagoger i vår kyrka? Men rekryteringsfrågan gäller också förtroendevalda och ideella till församlingarna. I flertalet pastorat saknas både anställda och förtroendevalda. Idag står många prästtjänster tomma efter att man sökt efter personal under en lång tid. Även i större pastorat är det svårt att få sökande. Hur svårt är det inte då att få präster till landsbygden? Det är få som söker kyrkomusiker utbildningen. Allt fler församlingsråd har svårt att rekrytera ledamöter. Framförallt yngre medarbetare. En sak som är säker är att vi mer än någonsin kommer att behöva ideella som är engagerade i församlingarna.

Svenska kyrkan i utlandet har under lång tid arbetat med ett utbrett lekmannansvar. Utlandsförsamlingarna har ofta få anställda och dålig ekonomi. Det innebär att om det ska finnas någon verksamhet måste församlingsborna själva ta ansvar. Det finns en tendens till att Svenska kyrkan går mot en verksamhetskyrka som producerar program för andra. Detta blir ett problem om man samtidigt glömmer bort att församlingen är de som själva ser sig som församling. Vi kan inte göra program för andra utan bara för oss. Det betyder att se sig själv som en del av församlingen, tillsammans med de som lever i församlingen. Det har Svenska kyrkans Lekmannaförbund sedan länge insett. Att vi behöver fler som engagerar sig i församlingarna och att vi inte kan lita på att vi har personal anställd för allt är alltså inte bara en ekonomisk fråga utan framförallt en grundläggande teologisk och pastoral fråga.

Utlandsförsamlingarna får allt som oftast förlita sig på frivilliga. När någon frågar om man inte skulle kunna ha ett stickcafé, eller vad det må vara så blir svaret: absolut, starta det du. Välkommen. Att inbjuda andra att ta ansvar är ett sätt att rekrytera. Det fanns en präst som brukade ha en liten bok där han skrev upp namnen på dem han mötte. En gång frågade någon varför. Jo, han behövde alltid någon som kunde ställa upp och då hade han en hel bok med frivilliga. Det kanske inte alla visste, att de var frivilliga men många är de som kommit in i kyrkan i Ska-gens arbete genom ett telefonsamtal från pastor Orvar Carlsson. Jag är övertygad om att frimodigheten att involvera och delegera uppgifter är en väg att få fler att bli engagerade. Vi ska inte ha som mål att få människor långtidsengagerade utan att se resurser där de behövs just nu. Att bli sedd och bekräftad är ett

Biskop Thomas Petersson, Visby stift.

behov som alla människor har. Därför kan det enkla uppdraget bli en väg in i församlingen. Jag har mött alldeles för många som omedelbart de kommit in i kyrkan fått för mycket ansvar och därför skrämts bort. När vi pratar om frivilliga, ideella och lekman bör vi se det på olika nivåer. Först måste vi mötas i korta och tydliga uppdrag för att sedan få växa i uppdrag. Lekmannansvar betecknas kanske bäst när man varit med i församlingens verksamhet och faktiskt kan ses som en bärande del. Jag vet att många vänner i lekmannaförbundet tycker att det är att ta i att anses vara bärande, men som jag ser det är de bärande i församlingens gudstjänstliv och i många verksamheter.

Svenska Kyrkan i utlandet har en lång tradition av att vara en kyrka som med låga trösklar möter människor, men som också

fördjupar och leder vidare på trons väg. Det personliga mötet är viktigt, att verkligen se de människor vi möter. Flertalet kyrkor i vårt land väljer vi att hålla öppna, i Visby stift är de flesta öppna dagligen. Det personliga mötet med Gud finns i bön, stillhet och för många genom att tända ljus. Vi behöver också möta en medmänniska som vi kan slå följe med. I våra utlandskyrkor upplever många att det är enkelt att börja samtala med någon. En av våra viktigaste uppgifter är att verkligen se de människor vi möter. Att bli sedd är ett grundläggande behov som vi alla har. Genom andra människors ögon blir vi också sedda av Gud.

Flera församlingar både i Sverige och utomlands har upptäckt detta självklara, att det behövs ett yttre möte för att få till ett inre. Vi människor behöver sammanhang där vi naturligt kan träffas och mötas. Där uppstår också de andliga samtalen. Utlandsförsamlingarnas låga tröskel är ofta ett café på väg in i kyrkorummet och inte sällan är det samma lokal som kyrkan.

Lekmannaförbundet har många likasinnade vänner i vår utlandskyrka. Vi bärs av glädjen över att församlingarna finns till och är öppna för människor. Stolthet över att vara en kyrka som bärs av förbön och gemenskap.

Så mina vänner, bed för oss!

+Thomas
Biskop i Visby stift

Som biskop får man en biskopssköld och man får välja ett valspråk.

Mitt valspråk är: Du är seendets Gud! Det är hämtat ur 1 Mosebok 16:13.

När Hagar i sin utsatthet flyr ut i öknen och där får möta Guds ängel som lyssnar på henne och visar henne medkänsla är det kanske första gången någonsin hon blir bemött med medkänsla. Hagar en av de få i Bibeln som ger namn åt Gud. "Du är seendets Gud" säger hon. Gud har sett henne i hennes nöd. Så ser Gud oss och ger oss hopp i livets utsatthet.

Vi behöver se varandra, se dem som kommer till kyrkan, dem vi möter på sjukhus eller i fängelse och på hembesök. På ett speciellt sätt är detta viktigt i de möten som ofta är snabba och tillfälliga i våra församlingar. Vi kanske inte alltid kan göra så mycket men vi kan lyssna till och se människor i deras livssituationer.

Gud själv ger löftet om hopp och nytt liv. Vi lånar våra öron och ögon till Guds tjänst. Tillsammans får vi hjälpas åt att säga: Gud har sett din ångest, oro och klagan.

MÄNNISKA

– bok av Carl-Axel Axelsson

Boken finns i bokhandeln. Kanske inte i lager, men bokhandlarna har den i sin katalog och tar hem den. Den finns dessutom i nätbokhandeln, både hos Bokus och Adlibris. Den kostar ca 100 kronor och då kommer den ju hem portofritt i brevlådan.

DEN KÄMPANDE TRON

Andra söndagen i fastan

För oss kristna är årets mest påtagliga fastetid inrymd i tiden före påsk. Den börjar 40 dagar före påsk och avslutas på påskafton. Fastetiden började detta år den 6 mars och avslutas nu med påskafton den 20 april.

Under fastetiden före påsk tänker vi på Jesus som gick genom lidandet och döden mot uppståndelse och ett nytt liv. Fastan bryts under fastetidens söndagar. Det är fortfarande fastetid, men söndagarna får innehålla det man väljer bort under övriga fastan.

Att fasta är att avstå från något för att vinna något annat. Fastan handlar om att få tid för eftertanke och bön, och tid för att komma närmare Gud. Fastan kan få vara en tid i livet då vi stannar upp.

Från profeten Jesaja hämtar vi följande bibelord:

”Nej, detta är den fasta jag vill se: att du lossar orättfärdiga bojar, sliter sönder okets rep, befriar de förtryckta, krossar alla ok. Dela ditt bröd med den hungerige, ge hemlösa stackare husrum, ser du en naken så klä honom, vänd inte dina egna ryggen! Då bryter gryningsljuset fram för dig, och dina sår skall genast läkas” (Jesaja 58: 6–8)

Begreppet Fastlagen är något annat, nämligen tre festdagar i rad som infaller alldeles före fastan. Fastlagen börjar med fastlagssöndag och avslutas med fettisdagen. Detta år inföll fastlagssöndagen den 3 mars och fettisdagen den 5 mars.

Fastan börjar på askonsdagen och i många kyrkor firas askonsdagsmessa som är en gudstjänst med nattvard. Detta år inföll askonsdagen den 6 mars.

Under nuvarande års fastetid infaller dess andra söndag den 17 mars med tema och predikotext rubricerad ”Den kämpande tron”. Fastetidens texter ägnas i stor utsträckning åt kamp, knuten till kristen tro.

Första söndagen i fastan ägnades åt Jesu kamp och seger över djävulens frestelser. Under andra söndagen i fastan med tema Den kämpande tron övergår texterna till att tala om enskilda gudstroendes människors kamp.

Alla tre bibeltexterna knutna till andra söndagen i fastan handlar om den kamp som den människa har som står under Guds beskydd, kampen mot alla hot och frestelser där Gud lyckligtvis bereder en utväg för oss alla som håller oss till honom och där han inte tillåter att vi blir frestade över vår förmåga – en god kamp mot vår egen bortvändhet från honom. 1 Kung 19:1-28, 1 Kor 10:12-13 och Lukas 7:36-8:3

Gammatestamentlig läsning (1 Kung 19:1-28)

”Achav berättade för Isebel allt vad Elia hade gjort och hur man hade dödat alla profeterna med svärd. Då skickade Isebel bud till Elia och lät säga: ’Gudarna må

straffa mig, nu och framgent, om jag inte redan i morgon låter dig möta samma öde som dessa profeter.' Elia blev rädd och flydde för sitt liv. Han kom till Beer Sheva i Juda, där han lämnade kvar sin tjänare. Självt gick han vidare en dagsled ut i öknen, och efter vandringen satte han sig under en ginstbuske och önskade sig döden. 'Det är nog', sade han, 'ta mitt liv Herre, jag är inte bättre än mina fäder.' Han lade sig ner och somnade där under ginstbusken.

Då kom en ängel och rörde vid honom och sade: 'Stig upp och ät!' När Elia såg upp fick han se en glödkaka och ett krus med vatten vid huvudgården; han åt och drack och lade sig att sova igen. Herrens ängel kom en andra gång och rörde vid honom. 'Stig upp och ät', sade han, 'annars orkar du inte hela vägen.' Elia steg upp och åt och drack, och måltiden gav honom kraft att gå i fyrtio dagar och fyrtio nätter, ända till Guds berg Horeb.' (Sinai berg)

Bibelberättelsen från 1 Konungaboken 19 kap tar oss med in i en mörk tid i Israels historia, en tid som på många sätt påminner oss om vår egen tid. Folket hade glömt sin Gud och de hade tagit till sig gudsfrånvända vanor. Kung Ahab hade gift sig med en prinsessa från grannlandet Tyrus i Libanon, den kända Isebel. Hon var en stark person från en modern och världsvan nation och hon tog med sig sina gudar in i Israel: Baal och Astarte kan liknas vid Tor och Freja på våra breddgrader, stormens makt, regn och skörd, fruktbarhet och njutning. Isebel tog med sig hela 850 Baals profeter och hon konkurrerade bland annat härigenom i stort sett ut tron på Herren Israels Gud. Hon lät mördra Herrens predikanter och hon lockade dem till fall genom sensualitet och sexuell njutning. Baal och Astarte stod för skörd och fruktbarhet eller med nutidens vokabulär – rikedom och sex. Folket dyrkade rikedom och sexualitet (Baal och Astarte) i stället för Givaren. Den som dyrkar gåvorna i stället för Givaren, den som sätter njutning och självförverkligande som högsta mål i livet, blir avgudadyrkare. Då kan Guds gåvor till oss bli till begär, beroende och förnedring. På Baals altare till rikedomens gud offrade folket sina små barn. Vilken förnedring! Så kan det vara när föräldrar låter sig styras av sina begär efter rikedom och njutning och självförverkligande i stället för att ta det ansvar som de har fått av Gud. Utan detta ansvar

är det inte minst barnen som blir lidande, försummade och kanske utnyttjade.

Mitt i allt detta stiger profeten Elia fram med sin kämpande tro. Elia tål inte att se att folket går vilse och han samlar folket på berget Karmel "Guds vingård" i nordväst. Självt bär han namnet Elia (Eliyah) som betyder "Herren är min Gud". Baals profeter ville inte bli hjälpta. De ropade och skrek. De ristade sig blodiga och de hade full och lång frenetisk aktivitet – men de fann endast tomhet. Elia byggde upp det urgamla altaret med traditionens tolv stenar och gjorde det gamla fräscht och relevant igen. Han bad: "Svara mig Herre, svara mig att detta folk förstår att det är du Herre som är Gud, och omvänd du deras hjärtan." Elias kamp i tron resulterade i Guds svar – eld från himlen, blix och donder, väckelse, återupprättelse och seger för den kämpande tron! Folket vände om och kastade av sig de falska gudarna och de gjorde som var brukligt under denna tid: de lät de falska profeter som hade dödat Herrens profeter nu själva få lida samma straff. Folket hade blivit väckt, tron hade segrat och folket hade fått upp ögonen för och de hade fått möta Gud igen!

Nästa dag kom Isebels svar. Hon slog tillbaka och Elia fick höra – Må gudarna straffa mig både nu och senare om du inte är död i morgon vid den här tiden.

Elia fortsatte att kämpa. Nu handlade kampen om Elias eget liv. Efter all hans kamp och efter allt han vunnit så gick luften ur honom. Tron naggades i kanten. På samma sätt som för en av Jesu lärjungar – Simon Petrus - 900 år senare slutade det med att Elia flydde för sitt liv – ut i öknen, ut i ensamheten. Han som var stark och kämpande i sin tro fick nu verkligen intensifiera sin kamp och på riktigt allvar brottas med sin tro, avgörande för trons fortsättning och överlevnad. Trons motsats och angripare är tvivel och gudsfrånvändhet. Att utöva den kamp som Gudstro medför är att ha insikt om existensen av och motstå trons fiender – tvivel, ondska, synd etc. Trons kamp fanns givetvis inte bara hos Elia. I Nya testamentet möter vi såväl Simon Petrus som lärjungen Tomas. Båda uttryckte sina tvivel och sina inre motstånd mot Jesus men där resulterade kampen i att deras tro fördjupades. Hos Judas däremot som bara teg och teg om sitt inre motstånd mot Jesus resulterade kampen inte i fortsatt lärjungaskap. I Judas brev (katolska breven) uppmuntras läsaren till

att vara barmhärtig mot dem som tvivlar, barmhärtiga mot dem som kämpar med sin tro; "Sådana som tvivlar ska ni vara barmhärtiga mot" (Jud 22).

Hur möter Gud oss, sina troende tjänare, vi som i vår tro kämpar mot tvivel? Hos Elia ser vi att om vi går i relation med Gud, sådana som vi är och med det vi har så möter han oss. De första ord som Gud riktade till Elia var inte en rad bibelord utan det var handling genom gåvor av mat och sömn. Elia fick sova och äta och sova och äta om igen. Därefter gav sig Elia av på en fyrtio dagar lång pilgrimsvandring till Guds berg, Horeb, (Sinai). Han sökte sina rötter och gick tillbaka till sin judiska tradition till den plats där uppenbarelse en gång var given, där Gud visade sig i rök och eld och gav Lagen och Tio Guds bud. När hade Gud och jag en relation senast? När var jag trygg i min tro och varför var jag det då?

Till stöd för den som kämpar i sin tro, kämpar mot tvivel finns särskilt tre mer eller mindre klagörande och trösterika psaltarsalmer; 42, 73 och 77.

Vårt sätt att relatera till Gud och uttrycka vår tro kan kanske förändras genom åren men "(Gud) Jesus är densamme igår, idag och i evighet" (Heb 13). Jag själv har måhända andra frågor och behov allt eftersom åren går.

När Elia hade kommit till vila där på uppenbarelseplats, då kom Gud och mötte honom och frågade; "Vad gör du här Elia?" Elia svarade från sitt hjärta; "Jag har verkligen nitälskat för Herren, jag har verkligen gett allt Men det gav ingenting, och nu är jag så ensam."

När nu Elia hade fått ur sig det som tyngt hans hjärta, blev hjärtat fritt att kunna känna något nytt igen. Han fick uppleva närvaro väldigt starkt, såväl Guds kraft som den stilla rösten och Gud lät honom få berätta om och om igen hur han hade det och Gud blev härigenom på sätt och vis både hans Läkare och hans Terapeut.

Gud gav Elia svar när Gud hade lyssnat färdigt. Gud gav Elia namn på människor som skulle få avlasta honom. Särskilt Elisa skulle bli en nära vän och hans närmaste lärjunge, någon som han kunde dela sin andliga vandring med. Det är samma sak med oss: När vi kämpar med vår tro, ja då behöver vi verkligen varandra! 1 Konungaboken 19:1-28

Epistel (1 Kor 10:12-13)

"Den som tror sig stå stadigt skall se till att han inte faller. Era prövningar har inte varit övermänskliga. Gud är trofast och skall inte låta er provas över förmåga: när han sänder prövningen visar han er också en utväg, så att ni kommer igenom den."

Paulus vänder sig här till församlingen i Korinth och varnar dem som tror med uppmuntran till kamp mot avgudadyrkan. Han inskräpper att gamla testaments texter med de frestelser om vilka 2 och 4 Mosebok berättar är skrivna för vår skull. Här ser vi de frestelser som också vi måste möta, och vi ser hur det går – också med oss kristna – om vi inte består i provet. Det hjälper inte att vi hör till kyrkan och går till nattvarden. Vi drabbas ändå av domen, på samma sätt som israeliterna i öknen. Paulus understryker att ingen av oss kan göra sig säker. Den som tror att han står kan falla. Vi måste hålla oss till Gud. Han låter inte gäcka sig. Det enda som hjälper är Guds trofasthet. Gud som är trofast ändrar sig inte. Hans trofasthet hjälper också i frestelsen. Nya testamentet har samma ord för "frestelse" och "prövning". Samma händelse kan innebära både en prövning och en frestelse. I prövningen kan ligga något gott, en möjlighet som Gud ger oss att komma närmare honom. Frestelsen är något ont, ett försök av Satan att dra oss bort från Gud. Gud är trofast och oföränderlig också i sin vilja att vi ska bli frälsta. Om vi vill ledas av honom och om vi håller oss till honom så kan vi lyckligtvis vara trygga. Han tillåter inte att vi blir frestade över vår förmåga. Han bereder en utväg i alla frestelser. Det är inte alltid en bred och bekväm utväg, som låter oss slippa obehag och lidanden. Men det är en väg där vi går tillsammans med Kristus mot den frid som varar för alltid. 1 Korinthierbrevet 10:12-13

Evangelium (Luk 7:36 – 8:3)

"En av fariséerna bjöd hem Jesus på en måltid, och han gick dit och tog plats vid bordet. Nu fanns det en kvinna i staden som var en synderska. När hon fick veta att han låg till bords i fariséns hus kom hon dit med en flaska balsam och ställde sig bakom honom vid hans fötter och grät. Hon vätte hans fötter med sina tårar och torkade dem med sitt hår, och hon kysste hans fötter och smorde dem med sin balsam. Fariséen som hade bjudit honom såg det och sade för sig själv: 'Om den mannen vore profet skulle han

veta vad det är för sorts kvinna, som rör vid honom, en synderska.' Då sade Jesus till honom: 'Simon, jag har något att säga dig.' – 'Säg det, mästare,' sade han. 'Två män stod i skuld hos en penningutlånare. Den ene var skyldig fem hundra denarer, den andre femtio. När de inte kunde betala efterskänkte han skulden för dem båda, Vilken av dem kommer att älska honom mest?' Simon svarade: 'Den som fick mest efterskänkt, skulle jag tro.' – 'Du har rätt,' sade Jesus, och vänd mot kvinnan sade han till Simon: 'Du ser den här kvinnan. Jag kom in i ditt hus, och du gav mig inte vatten till mina fötter, men hon har tvättat mina fötter med sina tårar och torkat dem med sitt hår. Du gav mig ingen välkomstkyss, men hon har kysst mina fötter hela tiden sedan jag kom hit. Du smorde inte mitt huvud med olja, men hon har smort mina fötter med balsam. Därför säger jag dig: hon har fått förlåtelse för sina många synder, ty hon har visat stor kärlek. Den som får litet förlåtet visar liten kärlek.' Och han sade till henne: 'Dina synder är dig förlåtna.' De andra vid bordet sade då för sig själva: 'Vem är han som till och med förlåter synder?' Men Jesus sade till kvinnan: 'Din tro har hjälpt dig. Gå i frid.'

Därefter vandrade han från stad till stad och från by till by och förkunnade budskapet om Guds rike. Med honom följde de tolv och några kvinnor som hade blivit botade från onda andar och från sjukdomar.: Maria, hon från Magdala, som sju demoner hade farit ut ur; Johanna, hustru till Herodes förvaltare Kusas, Susanna och många andra, som alla hjälpte dem med sina tillgångar."
Lukas evangelium 7:36 – 8:3

Här berättar Lukas om en episod som han ensam har bevarat åt oss. Flera har velat påstå att detta är en starkt omgestaltat variant av berättelsen om Maria i Betania, som smorde Jesu fötter med dyrbar, äkta nardus. Markus och Matteus talar i det sammanhanget också om balsam om än genom en alabasterflaska. Det väsentliga

innehållet i berättelserna är emellertid helt olika. I Betania är det en hängiven lärjunge (kvinnan), som ger Jesus sin hyllning och som helt omedvetet föregriper Jesu begravning. Här i vår text, i Lukas evangelium, är det fråga om en botgörerska (synderska) som får bli ett exempel för en egenrättfärdig farisé. Lukas berättar alltså att Jesus var gäst hos en farisé. Enligt österländsk sed kunde människor titta in. Så kom en "synderska" troligen en prostituerad kvinna och ställde sig bakom Jesus. Kvinnan grät, vätte Jesu fötter och torkade dem med sitt hår, kysste dem och började smörja dem med oljan eller salvan som hon hade i sin flaska. Kvinnans uppträdande var uppseendeväckande. Fariséns gäst, Jesus, kunde omöjligen vara en profet. Om så hade varit fallet hade han aldrig tillåtit att en sådan kvinna bar sig åt på det viset? Jesus bemötte fariséns (värdens) påstående om att Jesus inte kunde vara en profet eftersom kvinnan var en synderska och förklarade därtill genom en liknelse den kärlek som kommer av förlåtelse, förlåtelse för den som kämpar i och med tron. Två skuldsatta får allt efterskänkt, den ene tio gånger så mycket som den andre. Vem blev mest glad i sin välgörare? Det borde vara den som fått mest efterskänkt! Så är det när Gud förlåter, De rättfärdiga, som klarar det mesta själva och bara behöver lite överseende, de älskar också litet. Den som vet sig ha stora synder och behöver mycket förlåtelse, han älskar också mycket. Som bevis på detta uttalande, detta faktum, pekade Jesus på kvinnan och jämförde hennes handlande med det korrekta men reserverade sätt på vilket han hade blivit mottagen av den rättfärdige farisen. Farisen snålade på kärleken gentemot Jesus i sin troskamp vid anblicken av Jesu ställningstagande till synderskans omsorg, kanske då av fruktan för att det hela skulle ogillas av fariséns parti. Kritikerna i Betania snålade på kärleken gentemot Jesus med en till synes förnuf-tig men delvis illasinnad och oproportionerlig motivering, att genom att sälja nardusoljan skulle värdet av densamma bättre komma de fattiga till del.

Det som Jesus har att ge och ger oss genom sitt ord, sina sakrament och sin heliga Ande kan vi ta emot i tro. Bara i tro! När vi tror får vi allt utan förbehåll. Att tro på Jesus betyder att lita på honom, att ha förtroende för honom, att vila i honom och att rätta sig efter honom. Därför kunde Jesus säga: "Gå, och

synda icke härefter". Han visste att det var precis vad den vill göra som tror på honom. Det ligger samma mening i orden "Gå i frid". Det betyder inte bara en önskan om en lugn och skön tillvaro utan och inte minst en önskan om en tillvaro där Guds goda vilja råder. **Frid betyder i Bibeln Guds goda ordning – en värld där Guds vilja sker. Att ha frid i hjärtat betyder att ha lagt sitt liv i Guds händer för att låta honom råda över det.**

Vi får uppleva att Jesus inte stötte bort synderskan som fick smörja Jesu fötter och som därigenom gav uttryck för en god kamp till förmån för en fortsatt och fördjupad tro.

En kämpande tro betyder att tvivla på den egna förmågan att leva som kristen och upptäcka eller vara förvissad om att Jesus Kristus är den ende som kan hjälpa oss. Tvivlet kommer då vi upptäcker att vi är syndare som behöver förlåtelse. Den kämpande tron lär oss att inse att vi inte förmår leva som kristna på egen hand. *Den kämpande tron leder oss alltid till Kristus, till att komma honom närmare och till att bli alltmer lik honom. Det är*

en ständig kamp eftersom vi alltmer ser vår egen otillräcklighet och märker att vi mer och mer behöver Hans förlåtelse och kärlek desto närmare vi kommer honom. En sådan kämpande tro leder till att vi växer i tro och kärlek. Kvinnans goda kamp i hennes tro och hennes tillit till Kristus jämte hennes stora kärlek fick ett svar, förlåtelse för alla hennes synder!

Många har kämpat under förevändning att de har gjort det i trons namn, för att kampen skulle vara förenlig med förverkligandet av Guds vilja (kristen tro) trots att kampen har varit eller har haft stora inslag av gudsfrånvaro (korstågen, inkquisitionen m.m.). Jag tänker på kamp där ekonomiska, politiska eller egoistiska intressen i stället för Guds goda vilja har stått i fokus. Många har lyckligtvis ändå haft en kamp baserad på Guds goda vilja, på tron på Herren Jesus Kristus t.ex. de första kristna i Rom, kristna i många världsdelar och länder, kristna i diktaturer och i muslimska, starkt sekulariserade och ateistiska länder, kristna i splittrade eller sekulära familjer och arbetsplatser m.fl. ja, alla vi kristna som lever i världen men som inte vill leva av densamma.

Han gick in i din kamp på jorden

*Han gick in i din kamp på jorden.
Gud tog plats i din egen gestalt.
Han kände din puls.
Han blev trött liksom du och
han älskade dig över allt.*

*Han gick in i din sorg och längtan.
Gud tog plats i din egen gestalt.
Han grät med din gråt.
Han blev ledsen som du och
han älskade dig över allt.*

*Han gick in i din nöd och smärta.
Gud tog plats i din egen gestalt.
Han bar på ditt kors.
Han var plågad som du och
han älskade dig över allt.*

*Han gick in med sitt liv på jorden.
Gud tog plats i din egen gestalt.
Hans seger blev din.
Han var frestad som du och
han älskade dig över allt.*

Sv Ps 358

Anders Nordberg

Alla Tiders Bok

Alla Tiders Bok - tre samtals- och studieböcker finns att köpa för 85:-/bok.

Böckerna finns i Förbundsbutiken och hos Svenska Bibelsällskapet för beställning.

Förbundsbutiken: Berit Olsson, Rausvägen 57, 255 92 HELSINGBORG, tel. 042-293933
Gert Råvik, tel. 0730-355689, gertravik2@gmail.com

Svenska Bibelsällskapet, Box 1235, 751 42 Uppsala, tel: 018-18 63 30.

SVENSKA KYRKANS LEKMANNAFÖRBUND

Sommarmöte 2019

på Hjo folkhögskola 28-30 juni

Tema: Bibeln - en bok att brottas med och en bok att vila i

Medverkande: Anders Sjöberg m fl

Bibeln

Idag är Bibeln väldigt ifrågasatt av många människor och en del vill förpassa den till historien. Men vi tror att den gäller i dag och att den ger hjälp och vägledning på livets olika områden. Det finns en fasthet i Bibeln och den förändras inte. Den håller att bygga sitt liv på.

Bibeltolkning

Att läsa bibeln hjälper oss att förstå och tolka det som finns runtomkring oss. Vår kultur, vår etik och vår tro. Bibeln hjälper oss att förstå konsten, litteraturen, musiken. Och oss själva. Förhoppningsvis även vår framtid.

Svenska Bibelsällskapet

Bibelsyn

De allra flesta meningsskiljaktigheter mellan kristna beror inte på att vi tolkar Bibeln olika utan på att vi har olika bibelsyn.

- Många har en viss åsikt därför att de inte räknar allt i Bibeln för lika sant.
- Andra tror på Bibeln i teorin men i praktiken har den tradition de vuxit upp i blivit viktigare än Bibeln.
- En tredje orsak är att många fastnar i bibliska detaljer och uttalar sig självsäkert i frågor där Bibeln inte är så utförlig.

Till Liv, Evangelisk Luthersk Mission

Frågor om programmet besvaras av Anders Åström, tfn 070-595 28 08, Mail: astrom.anders@gmail.com

i samarbete med
sensus

Sommarmöte på Hjo Folkhögskola 28 - 30 juni 2019

Bibeln - en bok att brottas med och en bok att vila i

Inspiration

Ibland blir vi inspirerade av bibeltexterna

Brottas

Vi behöver analysera och brottas med bibeltexten.

Irritera

När vi inte förstår bibeltexten blir vi kanske irriterade.

Vila

Många bibeltexter skänker oss vila för både kropp och själ.

Fredag 28 juni

Vi åker till Hjo!

- 10.00 Incheckning
fm kaffe
- 12.00 Lunch
- 13.30 Välkommen till Hjo!
- 14.00 **Bibelstudie 1**
inkl em kaffe
- 16.30 Middag
- 18.00 Övriga aktiviteter
afton
- 20.30 Aftonbön
- 21.00 Kvällsfika

Lördag 29 juni

- 07.30 (-08.45) Frukost
- 09.00 Morgonbön
- 09.30 **Bibelstudie 2**
inkl fm kaffe
- 11.30 **Fritidsaktiviteter**
Lunchbaguette
- em kaffe
- 15.30 Grillbuffé
- 18.00 **Bibelstudie 3**
- 20.30 Aftonbön
- 21.00 Kvällsfika

Söndag 30 juni

- 07.30 (-08.45) Frukost
- 09.00 Morgonbön
- 09.30 **Bibelstudie 4**
inkl fm kaffe
- 12.00 Lunch
- 13.30 **Sändningsmässan**
- 15.00 Fika & Utcheckning
- 16.00 Avslutning och hemfärd

Sommarmöte 2019

28 - 30 juni på Hjo folkhögskola

Anmälningsblankett

Avgifter:

Mat och logi för vuxen kostar 1950 kr (eget sänglinne)

Mat och logi för ungdom (15-25 år) kostar 975 kr (eget sänglinne)

Mat och logi för barn (4-15 år) kostar 300 kr (rum delas med vuxen, eget sänglinne)

Barn under 4 år gratis.

Dagbesökare betalar 350 kr för fredag, 500 kr för lördag, 325 kr för söndag.

Dagavgiften avser samtliga måltider per respektive dag.

Jag/vi önskar enkelrum dubbelrum

Namn:

Namn:

Adress:

.....

Tel:

Mail:

Eventuella önskemål om specialkost eller andra önskemål:

.....

Folkhögskolans adress: Hjo folkhögskola, Lundbyvägen 12, 544 31 Hjo

Frågor om programmet besvaras av Anders Åström, tfn 070-595 28 08

Anmälan skickas senast den 14 juni till:

Anders Åström

Ödenäs Östergården 327

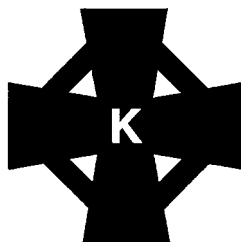
441 95 Alingsås

eller via E-post till: astrom.anders@gmail.com

Inbetalning

Sätt in avgiften på Skara stifts Lekmannaförbunds postgironummer 17 32 26-2.

Skriv "Sommarmöte 2019" och Ditt namn på blanketten.

Stiftsförbundens årsmöten under våren 2019

1. Lekmannaförbundet i Strängnäs stift

Lördagen den 4 maj, Katrineholmsbygdens församlingshem, Katrineholm.

Kl. 10:15-15:00

Tema: Frivilligarbete med bl a besök hos diakonin - kyrkans diakonala centrum

2. Lekmannaförbundet i Lunds stift

Lördagen sen 27 april, Osby församlingshem, Osby.

Kl. 09:15-15:30

Morgonmässa - Förhandlingar - Eftermiddagskaffe

Tema: Mellan änglamark och himlajord - Sven Sjunnesson, Broby, visar bilder och delar tankar om vår vandring på jorden. Vårsånger med kvartetten Just for fun.

3. Lekmannaförbundet i Härnösands stift

Söndagen den 31 mars i Sollefteå, Sollefteåförsamlingsgård.

Kl. 10:00-15:00

Tema: Sollefteå församlings verksamhet - Henrik Domeij

Lokal musiker eller Maria Antonic - Chopin

4. Lekmannaförbundet i Stockholms stift

Lördagen den 30 mars, Mikaelaskapellet, Karlbergsvägen 64, Stockholm.

Kl. 12.00-15.30

Tema: "VI BRYR OSS." Tankar kring Lekmannaförbundet. Carl -Axel Axelsson.

5. Lekmannaförbundet i Västerås stift

Söndagen den 7 april, Gustavs kyrka och församlingshem, Säterbygdens församling.

Kl. 11:00-14:30

Tema: Att komma till tro genom våra psalmer. Musiker Daniel Larsson, som blev troende genom psalmerna berättar.

6. Lekmannaförbundet i Linköpings stift

Söndagen den 14 april, Södra Vi kyrka och församlingshem.

Kl. 11.00 i Södra Vi kyrkan.

7. Lekmannaförbundet i Skara stift

Bibeldag

Lördagen den 30 mars i Ödenäs kyrka och församlingshem
kl. 10.00 - ca 13.30

Inte långt borta från någon enda av oss

Ibland känns Gud så förunderligt nära, andra gånger är himlen tyst. Vad är Guds närvaro? Är det en känsla eller ett faktum? Och hur lär man sig att känna igen Guds fotsteg i farstun?

Medverkande:

Liselotte J Andersson, pastor och författare

Kostnad: 150 kr inkl. fm kaffe och lunch.

Anmälan: senast den 24 mars till

Kristina Åström: 070-595 28 97

Liisa Lundgren: 033-12 36 06

Årsmöte och Inspirationssamling

Lördagen den 4 maj i Bälinge kyrka och församlingshem, Alingsås
kl. 09.00 - ca 16.00

I Guds händer vad som än händer

Medverkande:

Kh em Jan Kesker

Kostnad: 150 kr inkl. fm kaffe, lunch och em kaffe

Anmälan: senast den 27 april

Kristina Åström: 070-595 28 97

Liisa Lundgren: 033-12 36 06

Detaljerat program utsändes senare.

8. Lekmannaförbundet i Växjö stift

Lördagen den 27 april, Landeryds kyrka.

Kl. 9:00-15:00

Tema: Kvinnorna i Bibeln - Mia Schultz Wigelsbo berättar

Mässa: Komminister Mia Schulz Wigelsbo och kantor Regina Burton

Musik: Mia Schultz Wigelsbo och Regina Burton

Andakt o Kaffe

9. Lekmannaförbundet i Luleå stift

Lördagen den 6 april, Skellefteå, Sjungandedalens kyrka och församlingshem

Kl. 09:30-16:00

Tema: Kyrkans musik - Stefan Normark.

Kl. 15.00, Mässa i kyrkan och därefter kl. 16:00 avslutning med kaffe och smörgås.

10. Lekmannaförbundet i Uppsala stift

Söndagen den 7 april, Torsås kyrka och församlingshem.

Kl. 10:00-15:30

Tema: Torsåkers församlingsskårs verksamhet

Program och tider (med reservation för ändringar):

10.00 Registrering kaffe/Te och smörgås i församlingshemmet.

11.00 Lekmannaledd gudstjänst i Torsåkers kyrka.

12.30 Lunch i församlingshemmet.

Presentation av Torsåkers församlingsskårs verksamhet

14.30 Årsmötesförhandlingar

15.30 Kaffe och hemfärd

Anmälan senast 29/3 till: Bernt Lagelius, Nedre Bergsgatan 22, 802 51 Gävle

e-post: bernt.lagelius@gmail.com

11. Lekmannaförbundet i Göteborgs stift

Lördagen den 6 april, Västerlanda kyrka och församlingshem.

Kl. 10:00-15:30

Föredrag: upplysningar lämnas senare.

Lekmannaförbundet i Växjö stift Vimmerby församlingskår - 80-årsjubileum forts.

Historik

Den 13 mars 1938 sammanträdde på kallelse av Vimmerby prästerskap i Vimmerby kyrkas sakristia tolv av församlingens män för att besluta om en kyrkobrodrakår i Vimmerby. Dessa tolv var: Kyrkoherdarna A.E Nyberg och Anders Andrae, stationsskrivarna Axel Gustafsson och Eric Nyberg, missionsbokhandlare Sven August Nilsson, ombudsman Ernst Pettersson, handlande Gottfrid Pettersson, bibliotekarie Carl O. Wallin, trädgårdsmästare Axel Johnsson, kyrkvaktmästare Karl Nilsson, kolarmästare C.M Andersson och fanjunkare Carl Hassner.

Innan församlingshemmets tillkomst samlades bröderna oftast i hemmen, ibland i kyrkans sakristia och några gånger i församlingsbiblioteket eller på ett kafé i staden.

Församlingshemmet invigdes den 11 dec. 1955 och kyrkobrodererna hade sina sammankomster där. Men församlingshemmet brann ner den 28 nov. 1956. Andra söndagen i advent 1957 stod det nya församlingshemmet färdigt för invigning. Så kåren har samlats där med sina sammankomster.

Under åren har man i allmänhet haft 8-10 sammankomster per år. Under åren 1945-46 var mötena fåtaliga. Den svaga verksamheten under denna tid ansåg komminister Eskil Fall berodde på kafferansoneringsen. Försök till sammankomster utan kaffe blev mindre lyckat, var hans kommentar.

Gruppbild på jubilarer i Vimmerbys församlingshem söndagen 11 november 2018.

Bibelsamtal och bibelstudier har genom åren varit det centrala och mest värdefulla vid kårens sammankomster.

Kåren har gjort en rad diakonala insatser. Under fem års tid skjutsade kårens medlemmar pensionärer från stadens ålderdomshem till och från kyrkan.

Kåren lämnade bidrag till fadderbarn i Amman i Jordanien. Det har kåren alltså fortsatt med, men nu lämnas bidrag särskilt till gatubarn i Brasilien.

Kåren har arrangerat utflykter varje år sedan 1954. Vårterminerna har ofta avslutats med en resa till någon kyrka i vårt land.

Under årsmötet den 18 januari 1987 togs ett viktigt beslut. Då öppnades kåren för kvinnligt medlemskap och vid nästkommande årsmöte tog man steget fullt ut och ändrade namnet från kyrkobrodrakår till församlingskår.

Ernst Pettersson var den förste ordföranden i kåren och innehade den posten i 21

år därefter har olika män suttit på den stolen.

Birger Andersson från Pelarne var ordförande i 16 år och var en mycket drivande kraft. Birger ordnade också så att det blev öppna möten. På så sätt värvades många nya medlemmar. Hans mål var att vi skulle bli 100 medlemmar och blev det runt 2009. Idag har kåren 45 medlemmar.

Historiken är ett utdrag av det Prosten Nils Bergström skrev i samband med kårens 50-årsjubileum.

Nils avslutade sin historik med att skriva: "kåren har betytt mycket för sina medlemmar under åren. Vi, som idag tillhör kåren, är glada och tacksamma för vad den har givit oss av kristen kunskap och god gemenskap. Vi vill önska Vimmerbykåren god fortsättning och Guds rika välsignelse under kommande dagar och år."

*Britt Andersson
Ordförande*

Att bry sig också om det kostar

Svenska Kyrkans Lekmannaförbunds hedersordförande, Carl-Axel Axelsson, utformade under hösten 2017 en ledare, att publiceras i Lekmannaförbundets tidskrift, *Lekman i Kyrkan* nr 4-2017, med ovanstående rubrik.

Vid denna tidpunkt befann vi oss mellan två jubileer 500-årsjubileet av Martin Luthers reformation och 100-årsjubileet till minne av Svenska Kyrkans Lekmannaförbunds tillkomst. Nu befinner vi oss i tiden efter Svenska Kyrkans lekmannaförbunds 100-årsjubileum. Carl-Axels ledare är lika aktuell i dag som då den publicerades i vår tidskrift 2017. Carl-Axel underströk att en viktig tanke för enar Martin Luthers reformation och lekmanarörelsen i vår kyrka, DET ALLMÄNNA PRÄSTADÖMET. Carl-Axel upplyste om att Martin Luther sammanfattade det praktiska förverkligandet av det allmänna prästadömet i tre punkter 1) lekmannens kallelse till att offra 2) lekmannens kallelse till förbön och 3) lekmannens kallelse till att söka förstå och tillämpa kyrkans lära.

Carl-Axel påtalade att Luther satte offret allra främst. Det var just denna första punkt, ditt och mitt offerande, som Carl-Axel ville stanna upp inför. Carl-Axel ställde två frågor – Hur tänkte Luther och Hur kan vi tänka? För svar på frågan hur Luther tänkte och på frågan hur vi kan tänka upplyste Carl-Axel oss om att Luther som utgångspunkt för sin syn på ditt och mitt offerande hämtade kunskap och inspiration från Första Petrusbrevet, kapitel 2. Där står skrivet: *"När ni kommer till honom, den levande stenen, ratad av människor men utvald av Gud*

och ärad av honom, då blir också ni till levande stenar i ett andligt husbygge. Ni blir ett heligt prästerskap och kan fram-bära levande offer som Gud vill ta emot tack vare Jesus Kristus."

Ordet präst med den innebörd som det vanligen har i vår kyrka motsvaras i Nya testamentets grekiska grundtext av ordet presbyteros med innebörden 'äldste' eller 'församlingsföreståndare'. Men ur den text som Carl-Axel just citerat ur Första Petrusbrevet används ett annat ord som har betydelsen offerpräst. När Nya testamentet talar om tempelpräster i Jerusalem används det ordet. Deras viktigaste uppgift var att förrätta offer. **Alltså:** Första Petrusbrevet säger att vi alla är präster med uppgift att frambära offer. Vadå för offer? Den frågan leder oss enligt Carl-Axel till Romarbrevets tolfte kapitel vers ett, där Paulus skriver: "Därför ber jag er, bröder, vid Guds barmhärtighet, att frambära er själva som ett levande och heligt offer som behagar Gud. Det skall vara er andliga tempeltjänst." Därefter följer en katalog på gåvor som Gud har utrustat oss med och som vi kan ge tillbaka som offergåvor till hans kyrka, till människor vi möter. Det är inga konstigheter. Det är praktiska vardagshandlingar. Men allt handlar om att vi ska vara till för varandra. Det handlar om den inbördes kärleken. Carl-Axel föreslår att läsaren tar fram sin Bibel och läser hela kapitel tolv i Romarbrevet. **Alltså:** Som en levande del av Kyrkan ska jag ställa mig själv i kärlekens tjänst, som ju är Kristi Kyrkas grundkaraktär, och i den tjänsten vara beredd till uppoffringar.

Carl-Axel upplyste oss om att han sedan sin ungdomstid har brottats med Jesu uppmaning till lärjungarna: *"Ni skall älska varandra"* och Jesu prioritering av

budet *"Älska din nästa"*. Carl-Axel har frågat sig själv om han rimligtvis kan älska alla människor som kommer i hans väg? Han ställer frågan: *"Kan jag känna kärlek till alla?"* Brottningskampen har lett honom fram till att han tror sig förstå - eller åtminstone ana - vad det är som kan göra att Jesu uppmaningar verkar orimliga. Carl-Axel tror att problemet är att man inte rätt förstår innebörden i ordet *älska*.

Carl-Axel fortsätter genom att förklara att Jesus inte menar att vi ska känna sympati eller någon annan sorts affektion för alla människor. När Jesus uppmanar oss att älska vår nästa som sig själv menar han att vi ska bry oss om vår nästa lika mycket som jag bryr mig om mig själv - och det är inte lite det. Jesus använder liknelsen om den barmhärtige samariern för att förklara nästabegreppet. Och när han slutat liknelsen frågar han: *"Vem var den mannens nästa som fallit i rövarhänder?"* Svaret blir: *"Den som visade honom barmhärtighet."* Och Jesus säger: *"Gå du och gör som han."*

Carl-Axel fortsätter: Vad samariern kände för den slagne mannen vet jag inte men jag vet vad han gjorde. Det handlade inte om ord. Det handlade om att visa kärleken i handlande som kostade på, som innebar uppoffring.

Samariern klev av sin åsna, la sig ner på knä (får man förmoda), tvättade och förband provisoriskt den slagnes sår – ett ganska riskfyllt beteende i en trakt där rövare härjade. Han avstod sin plats på åsnans rygg åt den slagne, förde honom till ett värdshus och gav honom mer vård. Det här innebar att han nedprioriterade det mål han hade med sin resa. Han gav av sin tid. När han morgonen därpå var tvungen att återuppta sin försenade

resa gav han pengar till värdshusvärderna för att denne skulle fortsätta vården. Och han lovade att om det skulle visa sig att det behövdes mer pengar skulle han på sin återresa ge värdshusvärderna vad som fattades.

Samariern visade sin kärlek på ett konkret sätt. När Jesus ger sin lärjungar budet: "Älska varandra", fortsätter han så här: Alla skall förstå att ni är mina lärjungar om ni visar varandra kärlek. Han säger inte "om ni känner kärlek till vandra" eller om ni ofta säger "kära vän!" eller "Jag älskar dig".

I första Johannesbrevet läser vi: "Så uppenbarades Guds kärlek hos oss: Han sände sin ende son till världen för att vi skulle få liv genom honom. Detta är kärleken, inte att ni har älskat Gud utan att han har älskat oss och sänt sin son som försoningsoffer för våra synder." Vår kärlek skall vara en reflexion av Guds kärlek till oss, och Gud visade sin kärlek

Änglavakt

kvällspsalm

- så mycket att tacka för -
- vilja vara i Guds vilja -
- famnas av hans nåd -

Af - ton - ens röd - a sky - ar mål - ar väst - er - him - len än en gång.
Tack, Gud, för dag - en som nu skym - mer, dyr - bar gäv - a skänkt av dig.
Blev då min dag som du, Gud, tänkt - e i din vis - hets hög - a råd?
Dag - ens och natt - ens tim - mar vil - ar i din hand som har all makt.

Vind - en i träd - ens kron - or sjung - er vil - ans sång.
Ar - bet - e, vil - a, lek och all - var gav du mig.
Tack att den fråg - ans svar får famn - as av din nåd.
Fad - er, om - kring ditt barn du ställ - er äng - la - vakt.

1. Aftonens röda skyar målar
västerhimlen än en gång.
Vinden i trädens kronor sjunger
vilans sång.

2. Tack, Gud, för dagen som nu skymmer,
dyrbar gåva skänkt av dig.
Arbete, vila, lek och allvar
gav du mig.

3. Blev då min dag som du, Gud, tänkte
i din vishets höga råd?
Tack att den frågans svar får famnas
av din nåd.

4. Dagens och nattens timmar vilar i
din hand som har all makt.
Fader, omkring ditt barn du ställer
änglavakt.

i det dyrbaraste offer man kan tänka sig.
Han offrade sin sons liv. Offer kostar.

Så avslutade Carl-Axel sin ledare med en glädjefull och uppmuntrande slutsats – enligt vilken Du och jag får vara lemman i Kristi kyrka. Vi får utgöra dess allmänna prästadöme. Gud vill att vi ska söka honom, se och ta emot hans stora offergåva till oss och att vi ska låta hans kärlek till oss reflekteras i att vi bryr oss om varandra så, att vi faktiskt också är beredda att offra oss själva, vårt eget intresse och vår egen bekvämlighet – för varandra.

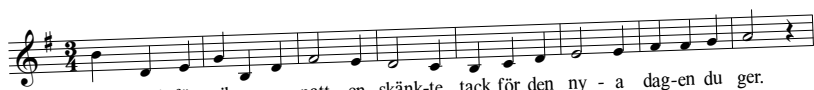
Till Carl-Axels ledare hade fogats två underbara psalmer, en morgonpsalm (Nåd utan gräns) och en kvällspsalm (Änglavakt) båda författade och tonsatta av Carl-Axel själv.

Carl-Axel Axelsson, Hedersordförande
Lekman i Kyrkan nr 4-2017
Tillbakablickar av Anders Nordberg

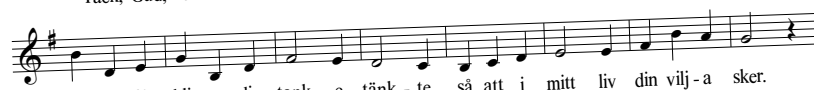
Nåd utan gräns

morgonpsalm

- så mycket att tacka för -
- vilja vara i Guds vilja -
- famnas av hans nåd -

Tack, Gud, för vil-an som natt - en skänk-te, tack för den ny - a dag-en du ger.

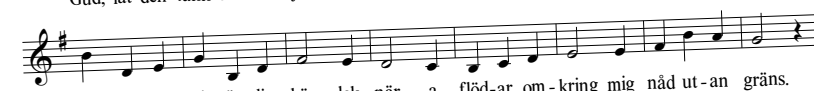
Låt den få bli som din tank - e tänk - te, så att i mitt liv din vilj - a sker.

Solljus-et flöd-ar på him - mel blå. Skym det av sky-ar, det finns där än - då.

Gud, låt den tank-en mitt hjärt - a lär - a att varj-e stund, hur stund-en än känns,

finns du hos mig, är din kär - lek när - a, flöd-ar om - kring mig nåd ut - an gräns.

Tack, Gud, för vilan som natten skänkte,
tack för den nya dagen du ger.
Låt den få bli som din tanke tänkte,
så att i mitt liv din vilja sker.

Solljuset flödar på himmel blå.
'Skym det av skyar, det finns där ändå.

Gud, låt den tanken mitt hjärta lära
att varje stund, hur stunden än känns,
finns du hos mig, är din kärlek nära,
flödar omkring mig nåd utan gräns.

Heinrich Schütz

*Brobyggare i Tyskland och i Europa mellan renässans och barock.
Tysklands mest betydande tonsättare under den tidiga barocken
och den viktigaste tyska kompositören före Johann Sebastian Bach.*

Biografi

Heinrich Schütz föddes den 8 oktober 1585 i sin faders, **Christoph Schütz**, värdshus Goldenen Kranich i Köstritz, Thüringen, Tyskland ca ett hundra år före det att Georg Friedrich Händel och Johann Sebastian Bach kom till världen också de i Tyskland. Heinrich Schütz hade sju syskon av vilka sex var yngre än Heinrich. Heinrich mottog dopet i S:t Leonardkyrkan i Köstritz i Faderns, Sonnens och den Helige Andes namn den 9 oktober 1585, dagen efter sin födsel.

Familjen flyttade år 1590 då Heinrich var fem år gammal till Weissenfels, där Heinrichs far övertog värdshuset "Zum gülden Ring" och tjänstgjorde i Weissenfels så småningom också som borgmästare. År 1615 köpte fadern ett annat värdshus som kallades såväl "Zur gülden Sackpfeife" som "Zum gülden Esel" vilka namn senare byttes till "Zum Schützen".

Heinrich Schütz' födelsehus i Köstritz i Thüringen i Tyskland.

Under de första åren i Weissenfels utbildades Heinrich antagligen av **George Weber**, en kompositör och lokal kantor. Vid tretton års ålder 1598 upptäcktes Heinrichs musikaliska talang av lantgreve **Moritz von Hessen-Kassel** vid ett tillfälle då lantgreven övernattade i Christoph Schütz' värdshus. Efter att ha hört Heinrich sjunga framställde lantgreven önskemål om att Heinrichs föräldrar skulle skicka Heinrich till ett hovkapell - Mauritium - i Kassel för vidareutbildning och instruktion. Heinrichs föräldrar motsatte sig först önskemålet och erbjudandet att låta sonen flytta till Kassel men efter omfattande korrespondens ändrade sig föräldrarna och såg i augusti 1599 till att Heinrich flyttade till lantgreven i Kassel.

Heinrich blev körsångare i lantgrevens hovkapell och bedrev studier under kapellmästare **Georg Otto** samt därtill juridikstudier i Marburg. Vid 24 års ålder, 1609, för Heinrich, med hjälp av ett stipendium från lantgreven i Kassel till Venedig för att studera musik för **Giovanni Gabrieli**. Denne Gabrieli är den ende medmänniska som Heinrich kallade för sin *lärare*. Strax före Gabrielis död fick Heinrich motta en gåva i form av en värdefull ring som minne från Gabrieli. I Venedig publicerade Heinrich år 1611 "*Il primo libro di Madrigali*".

Heinrich återvände 1613 till Tyskland och Kassel och fick nu ansvar och anställning som andre organist i lantgreve Moritz von Hessens hovkapell. Två år därefter 1615 togs Heinrich upp i Dres-

dens kyrkogemenskap av kejsar **Johann Georg I i Sachsen** och efter ytterligare två år 1617 utnämndes han till innehavare av den tyngsta posten som kapellmästare (överkapellmästare) hos Tysklands gemensamma protestantiska kyrkogemenskap. Två år därefter, 1619, blev Heinrich också kapellmästare vid det sachsiska hovkapellet, vilken position han innehade under resten av sitt liv. Vid denna tid träffade han **Johann Herman Schein** med vilken han skulle förbli nära vän fram till Scheins död 1631. År 1619 gav Heinrich ut sin första heliga musikpublikation *Psalmen Davids*. Därtill gav han samma år ut "*etlichen Moteten und Concerten*" vilka utgjorde 26 verk för olika kör- och instrumentala grupper. Heinrich gifte sig samma år 1619 med den 15 år yngre **Magdalena Wildeck**. Magdalena och Heinrich fick två barn tillsammans, två döttrar, **Anna Justina** och **Euphrosyne**.

Anna Jutsina dog redan vid 17 års ålder 1638 medan hennes två år yngre syster Euphrosyne (1623-1655) tio år därefter eller 1648 ingick äktenskap med juris doktor Christoph Pincker, som så småningom blev borgmästare i Leipzig.

Som kapellmästare hade Heinrich ansvar för hovkapellet med såväl sångare som instrumentalister. Han utformade och framförde såväl andlig som profan musik och detta med inriktning på delaktighet i gudstjänstliv och vid politiska representationer. Dessvärre har Heinrichs dramatiska profana verk (sångspel och baletter) gått förlorade. Trettioåriga kriget bröt ut 1618 och medförde att ca en tredjedel av Tysklands invånare dukade under. Den tyska kulturen bröt samman vilket Heinrich beklagade sig över. I inledningen till "*Kleine geistliche Konzerte*" 1636 upplyste Heinrich om att han hade tvingats skära ned på ambitionerna rörande instrumentation och uppförande. Till detta kom också att 'pesten' bredde ut sig på nytt. Heinrichs hustru Magdalena avled 1625 efter det att giftemålet med Heinrich hade varat endast under sex år. Heinrich kom aldrig att gifta om sig.

För att bibehålla kontakten med den nya musikens landvinningar besökte han för andra gången Italien 1628. Heinrich stannade i Italien i mer än ett år och träffade möjligen under denna tid **Claudio Monteverdi**. Efter hemkomsten till Tyskland gav han 1629 ut boken "*Sympho-*

niae sacrae". Av denna bok framgick att Heinrich i Italien hade fått avsevärda nya impulser för komponerandet. Hovkapellet i Dresden fick vid denna tid stora problem med att betala sina medlemmar och Heinrich började därför nu se sig om efter andra anställningar utanför Dresden. **Kung Christian IV i Danmark/Norge** erbjöd Heinrich att leda musikaliska inslag vid bröllopsfester och under åren 1633-1635 och 1642-1644 var Heinrich anställd som dansk överkapellmästare i Köpenhamn. Härutöver arbetade Heinrich som musikalisk rådgivare vid furstehoven i Hannover, Wolfenbüttel, Gera, Weimar och Zeitz.

Under åren 1635-1636 komponerade Heinrich "*Musikalischen Exequien*" till begravningen av hans landsfurst **Heinrich Posthumus Reuss**. Heinrichs musikaliska produktion nådde sin höjdpunkt under slutet av 1640-talet: 1647 – andra delen av "*Symphoniae sacrae*", 1648 – "*Geistliche Chormusik*" och 1650 – tredje och sista delen av "*Symphoniae sacrae*". Heinrich ansökte om pension 1645 vilket avvisades av Johann Georg I. Det var först genom dennes son, **Johann Georg II av Sachsen**, som Heinrich 1656 beviljades pension. Han behöll dock hela sitt liv sin titeln kapellmästare.

Under de sista åren av sitt liv vistades Heinrich i sitt hus i sin barndomsort Weissenfels. Från denna tid härstammar hans tre *passioner enligt Lukas* ca 1664, *Matteus* ca 1665 och *Johannes* ca 1666 samt därtill hans *Weihnachtshistorie* 1664. Heinrichs sista verk är en fullständig tonsättning av den 119:e *Psaltarpsalmen*, uppdelad i elva motetter, följd av en

tonsättning av den 100:e *Psaltarpsalmen* och ett tyskt *Magnificat*. Den 119:e *Psaltarpsalmen* är den längsta i Bibeln och hela verket är skrivet för dubbelkör. Eftersom detta blev Heinrichs sista verk kallas detsamma vanligen för *Heinrichs svanesång*. Heinrich lämnade jordelivet år 1672 i Dresden 87 år gammal och han jordfästes i Frauenkirche där. När denna kyrka revs 1727 gick hans grav förlorad. I dagens Frauenkirche finns dock ett minnesmärke över denne tyske musiker av europeisk rang, denne brobyggare mellan renässans och tidig barock.

Eftermäle

Heinrich Schütz anses vara den mest betydande tyska tonsättaren under den tidiga barocken. Även om han i grunden var utbildad organist så komponerade han efter tidigare madrigaler med italienska texter framför allt från vokalmusik till tyska andliga texter såväl till hovets gudstjänster som till furstlig taffelmusik. Heinrich såg som sin huvuduppgift att komponera och producera musik för speciella tillfällen t.ex. stora hovfester eller politiska händelser. De besvärliga omständigheter som rådde under hans levnad t.ex. trettioåriga kriget, pest, hustru Magdalenas tidiga död etc. medförde att han senare i livet beskrev sitt eget liv som en "*nästan plägsam existens*". Dessa omständigheter har i viss mån avspeglats i hans verk.

Heinrich förde in den nya italienska konserterande stilen i Tyskland med obligat generalbas, och kombinerade densamma med tysk bibelprosa. Hans mästerverk "*översättning*" av tyska texter till musik har alltsedan dess fascinerat åhörarna. Här kunde Heinrich falla tillbaka på sina erfarenheter av den italienska madrigalen. Vid sidan om bibeltexter – särskilt psaltarpsalmer – har Heinrich i mindre omfattning tonsatt rimmade eller strofiska texter. Han saknade tyska texter som kunde mäta sig med de italienska madrigalerna och tyckte sig inte själv kunna skriva sådana texter. Inte att förglömma är att Heinrich samarbetat med **Martin Opitz** vilket resulterade i *pastoralkomedin Dafne* om vilken man inte vet huruvida densamma var en genomkomponerad opera eller ett teaterstycke med musik. *Motetterna i Cantiones sacrae* från 1625 liksom *Geistliche Chormusik* från 1648 utvisar att Heinrich vid sidan om generalbasstilen ägnat sig åt den äldre stilen utan generalbas, vilken Heinrich höll högt som grund för allt komponerande.

En fullständig förteckning över Heinrichs verk finns i *Schütz-Werke-Verzeichnis* (SWV) av **Werner Bittinger**. Under sin livstid kallades Heinrich "parens nostrae musicae modernae", d.v.s. "fäder till vår moderna tyska musik". Den första tyska musikhistorien från 1650 kallar honom "den allerbesten deutschen Componisten" – den allra bästa tyska kompositören och på hans gravsten betecknas han som "saeculi sui musicus excellentissimus" – hans århundrades mest framstående musiker.

Många räknas till Heinrichs elever t.ex. David Phole, Matthias Weckman, Johann Teheile, Adam Krieger och Johann Vierdanck. Bortglömd i nästan 200 år uppmärksammades han emellertid under mitten och senare delen av 1800-talet av **Carl von Winterfeld** i dennes monografi över Giovanni Gabrieli, av körledare **Carl Riedel** i Leipzig, av **Franz Liszt**, **Friedrich Spitta**, **Arnold Mendelssohn** och av **Johannes Brahms** i Wien. År 1922 grundades det första kortlivade

Heinrich – Schütz – Gesellschaft vilket 1930 följdes av *Neue Schütz-Gesellschaft*, som senare bytte namn till *Internationale Heinrich-Schütz-Gesellschaft* (ISG) vilket anordnar årliga fester och dagar för att upplysa om och sprida Heinrichs musik. År 1931 producerade en **Erich Müller** en utgåva av Heinrichs skrifter och brev och 1955 påbörjade ISG en nyutgåva av samtliga verk (*Neue Schütz-Ausgabe*). Fram till mars månad 2011 hade 37 volymer publicerats och 45 volymer beräknas utgöra samtliga volymer när allt är utgivet. ISG började 1979 att ge ut *Schütz-Jahrbuch* vilken sedan dess utkommer årligen och innehåller viktiga uppsatser om Heinrich och hans samtid. Vid sidan om *Neue Schütz Ausgabe* publiceras också *Stuttgarter Schütz-Ausgabe* som syftar till att tillgodose uppförandepraktiska behov. Den italienska cembalisten och dirigenten **Matteo Messori** arbetar med Ensemble "Capella Augustana" för en inspelning av Heinrichs samtliga verk.

Den svenske tonsättaren **Karl-Erik Svedlund** har 1966 kommit ut med en bok betitlad "De sågo himmelen öppen" i vilken han beskriver ett ömsint, initierat och faktsäckat porträtt av Heinrich Schütz, med särskilt fokus på Heinrichs kompositioner och kristna tro. I Dresden grundades Heinrich-Schütz-arkivet 1988 av Wolfram Steude. Dennes dåvarande boningshus blev Heinrich-Schütz-Haus. I de tre viktigaste städerna där Heinrich levde och verkade – Bad Köstritz, Dresden och Weissenfels – anordnas varje år musikfestivaler till kompositörens ära. I vårt land verkar *Svenska Schützsällskapet* i samma anda som ISG.

Anders Nordberg

Källor:

Wikipedia: Heinrich Schütz
Biografi i Nordisk familjebok 1916

Samma himmel. Samma rättigheter. Verkligheten ser olika ut.

Var med i kampen för människors rätt att få resa sig starkare ur en katastrof.

90 SVENSK
INSAMLINGS
KOMITÉ

SWISHA DIN GÅVA TILL
900 1223
svenskakyrkan.se/fastekampanjen

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

medlem av
actalliance

Att begrunda Bibelns huvudlära knuten till Jesu dop, lidande, död och uppståndelse (påsk)

Jesus Kristus är själva centrum i Skriften. Han liv, död och uppståndelse är hjärtpunkten i vår kristna tro. Vi Lutheraner sammanfattar Bibelns sanningar om Jesu person och gärningar i den apostoliska trosbekännelsens andra artikel och i Luthers förklaring till densamma.

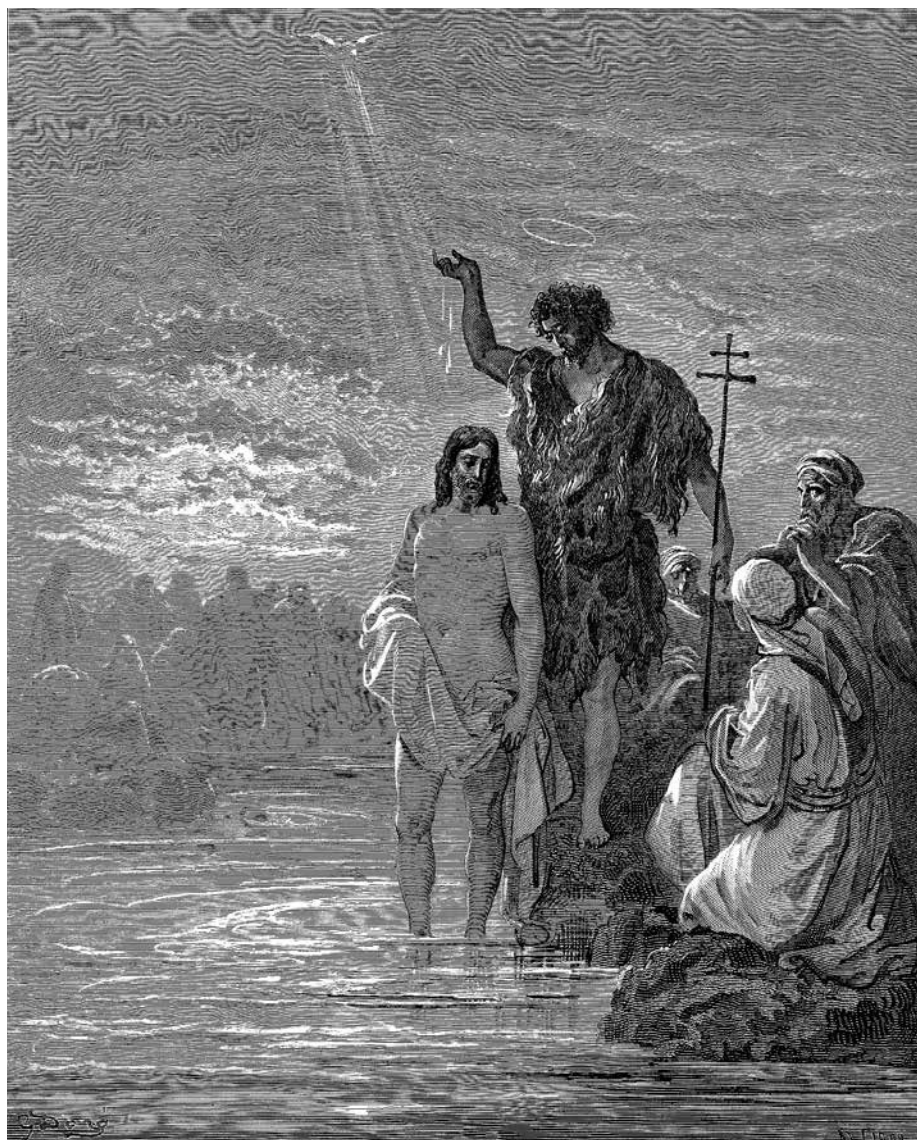
Vi närmar oss den mest centrala perioden under kyrkoåret – tiden från och med påsk fram till trefaldighetstiden. Vi erinrar oss att Jesus började sin offentliga verksamhet i 30-årsåldern. Johannes Döparen beredde vägen för honom och predikade omvändelse samtidigt som han visade sina åhörare till Jesus: *"Se Guds lamm, som tar bort världens synd. Det var om honom jag sade: Efter mig kommer en som är före mig, ty han fanns före mig. Jag kände honom inte men för att han skall bli sedd av Israel har jag kommit och döper med vatten."* Och Johannes vittnade och sade *"Jag såg Anden komma ner som en duva från himlen och bli kvar över honom. Jag kände honom inte, men han som sände mig att döpa med vatten sade till mig: 'Den som du ser Anden komma ner och stanna över, han är den som döper med helig ande.' Jag har sett det, och jag har vittnat om att han är Guds utvalde."* (Johannes 1:29-34)

Dop - Treenighet

Jesus, Guds son, döptes i Jordan och den helige Ande steg synligt ner över honom samtidigt som Fadern talade från himlen: *"Denne är min Son, min Älskade."* (Mat-

teus 3:17). Gud uppenbarade sig i tre personer: Fadern – Sonen – den helige Ande. Detta var inte någon ny uppenba-

relse från Gud utan en mer fullständig eller klargörande uppenbarelse än tidigare. I skapelseberättelsen talade Gud om sig

själv i flertal: *"Låt oss göra människor till vår avbild"* (1 Mos 1:26) Gud hade lärt Aron och övriga präster att uttala en trefaldig välsignelse över israeliterna: *"Herren välsigne dig och bevara dig. Herren låte sitt ansikte lysa över dig och vare dig nådig. Herren vände sitt ansikte till dig och ge dig frid."* (4 Mos 6:24-26). I sin missionsbefallning talade Jesus tydligt om tre likvärdiga personer: *"Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn."* (Matteus 28:19)

Likväl är det så att Gud är en (1 Timoteusbrevet 2:5), inte tre. *"Hör Israel! Herren, vår Gud"* *"Herren är en"* sa han till sitt folk (5 Mos 6:4). Vid överlämnandet av de tio budorden sa Gud till Moses: *"Jag är Herren, din Gud, som förde dig ut ur Egypten, ut ur slavlägret. Du skall inte ha andra gudar vid sidan av mig."* (2 Mos 20:2-3) Några ord av Jesus själv visar vilket intimt förhållande som råder mellan de tre personerna: *"När Hjälparen kommer, som jag skall sända er från Fadern, sanningens Ande, som utgår från Fadern, då skall han vittna om mig."* (Johannes 15:26)

En Gud och tre personer. Vi har myntat ordet treenig (tre i en) som en beskrivning av Gud så som han har uppenbarat sig i Bibeln Även om vi inte kan förstå hur man kan vara både en och tre så upprepar vi helt enkelt det han har sagt om sig själv. *"Ingen har någonsin sett Gud. Den Enfödde, som själv är Gud, och är hos Fadern, har gjort honom känd"* (Johannes 1:18). Om vi vill lära känna Gud behöver vi värna våra relationer med honom, lyssna till honom när han talar till oss genom sin Son i Skriften och genom den helige Ande. Då kommer vi också att prisa honom på samma sätt som änglarna: *"Helig, helig, helig är Herren Sebaot, hela jorden är full av hans härlighet"* (Jesaja 6:3)

Underverk

Jesus bad till Fadern: *"Detta är evigt liv att de känner dig, den ende sanne Guden, och den som du har sänt, Jesus Kristus."* (Johannes 17:3). Om vi vill lära känna den sanne Guden och ha evigt liv, behöver vi se vad Jesus gjorde och lyssna till hans ord såsom de är nedtecknade inte minst i de fyra evangelierna. Strax efter sitt dop i Jordan och före det att Jesus påbörjade sin offentliga verksamhet övervann han djävulen som flera gånger frestade honom att överge sitt uppdrag

att frälsa människan. (Matt 4:11). Jesus påbörjade sin verksamhet genom att kalla tolv apostlar (särskilda sändebud), undervisa folket och genom att göra underverk. Hans underverk var främst tecken på att han var den Messias (Guds son) som alla väntade på. Genom det första tecknet, att i Kana förvandla vatten till vin under en bröllopsfest uppenbarade han sin härlighet och hans lärjungar trodde på honom (Johannes 2:11). Jesus gjorde många underbara gärningar, tecken som han beskrev så här: Blinda får sin syn, lama går, spetälska blir rena, döva hör, döda uppstår och för fattiga predikas glädjens budskap (Matteus 11:5).

Undervisning och Lydnad för lagen

För att få en så fullständig bild av Jesus som möjligt bör vi läsa ett eller alla evangelierna till slut. Jesus förkunnade i synnerhet Guds nåd, hans kärlek och förlåtelse till syndare som inte har gjort sig förtjänta av den. Hans ord och gärningar ledde fram till ett erkännande av hans lärjungar: *"Du är Messias, den levande Gudens son."* (Matt 16:16). Jesu budskap väckte också opposition hos självvrätfärdiga människor.

Under hela sitt liv på jorden gjorde Jesus sin himmelske Faders vilja och höll hans bud. Vid den olagliga rättegången mot Jesus var de tvungna såväl att bryta mot judisk lag som att anlita falska vittnen som då vittnade mot honom. Under sin verksamhet sa han: *"Min mat är att göra hans vilja som har sänt mig och att fullborda hans verk"* (Johannes 4:34). Inte ens hans fiender kunde svara honom när han utmanade dem med orden: *"Vem av er kan överbevisa mig om synd?"* (Johannes 8:46)

Paulus skrev till församlingen i Galatien – Gud sände sin Son, född av kvinna och ställd under lagen, för att han skulle friköpa dem som stod under lagen, så att vi skulle få söners rätt (Galaterbrevet 4:4,5). Vi som är Guds skapelser är skyldiga Gud fullkomlig lydnad, men vi kan inte betala denna skuld. Guds Son blev

människa för att betala skulden i vårt ställe. Han höll lagen åt oss genom att visa lydnad och barmhärtighet mot allt och alla och genom att av hela sitt hjärta älska Fadern och uppfylla hans vilja. Liksom de många som stod som syndare på grund av en enda människas olydnad (Adam) så skulle också de många stå som rättfärdiga på grund av den endes (Jesu) lydnad (Romarbrevet 5:19)

Påsk – Jerusalem – Nattvard – Getsemane – Lidande och Död

När den tid som Gud hade bestämt var inne tog Jesus de tolv åt sidan och sade till dem: *"Se vi går upp till Jerusalem, och allt som genom profeterna är skrivet om Människosonen skall gå i uppfyllelse. Ty han kommer att utlämnas åt hedningarna. De skall häna och skymfa honom, spotta på honom, gissla honom och döda honom, och på tredje dagen skall han uppstå."* (Luk 18:31-33) Tidigare hade han varnat lärjungarna: *"Om någon vill följa mig, skall han förneka sig själv och ta sitt kors på sig och följa mig"* (Matt 16:34) På palmsöndagen red han in i Jerusalem till ljudet av folkets rop: *"Hosianna, Davids son! Välsignad är han som kommer i Herrens namn. Hosianna i höjden!"* (Matteus 21:9). Dessa välkomstord skulle snart av prästerna och folket förvandlas till: *"Korsfäst honom!"* (Matteus 27:23)

Sista veckan av sin verksamhet ägnade Jesus åt att undervisa i templet. När påsken närmade sig sa han till sina lärjungar att ställa i ordning för högtiden. I ett rum på andra våningen i Jerusalem under torsdagens kväll åt Jesus den sista påskmåltiden tillsammans med de tolv. Rummet där Jesus och hans lärjungar åt den sista påskmåltiden finns nu symboliskt konketiserat i ett rum på andra våningen i ett hus sydsydväst om Jerusalems innerstad utanför stadsmuren på Sions berg. Här i ett rum i övre våningen instiftades nu nattvarden: *"Den natt då Herren Jesus blev förrädd, tog han ett*

Salen i övre våningen i ett hus på Sions berg där nattvarden instiftades - måltiden med Jesus och hans tolv lärjungar under torsdagskvällen (skärtorsdagen).

bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt lärjungarna och sade: 'Tag och ät! Detta är min kropp som är utgiven för er. Gör detta till minne av mig.' På samma sätt tog han bägaren, tackade Gud och gav åt dem och sade: 'Drick alla av den. Denna bägare är det nya förbundet i mitt blod som är utgjuten för er till syndernas förlåtelse. Så ofta ni dricker av den, gör det till minne av mig' (Matteus 26:26-28, Markus 14:22-24, Lukas 22:19,20). Herrens heliga nattvard kallas också för kommunion, eukaristi eller altarets sakrament. Som sakrament betraktas en helig handling som Kristus har instiftat, där jordiska element förenas med Guds ord. Ett sakrament ger syndernas förlåtelse. De sakrament som Kristus har instiftat är dopet och nattvarden. Jesu ord: "Gör detta till minne av mig" (1 Korintherbrevet 11:24), visar att han avsåg att nattvarden skulle firas, inte bara av de lärjungar som var samlade i Jerusalem den natten utan av alla kristna i alla tider. Paulus lägger till: "Så ofta ni äter detta bröd och dricker av denna bägare, förkunnar ni Herrens död till dess han kommer". (1 Korintherbrevet 11:26). Kristna som kommer ihåg och bekänner att Kristus har dött för att de skulle bli frälsta ska fira detta sakrament ända till den yttersta dagen. Resultatet av predikningar om Kristus på pingstdagen blev att "de som då tog emot hans ord döptes. De höll troget fast vid apostlarnas lära och vid gemenskapen, vid brödsbrytelsen och bönerna" (Apostlagärningarna 2:41,42) Innan vi tar emot Herrens heliga nattvard bör vi, precis som de första kristna, bli döpta och ta emot undervisning i evangeliets lära. Vi ska bekänna att vi är Kristi lärjungar som han bjuder in och befäller: "Gör detta till minne av mig."

Efter måltiden tog Jesus med sig sina lärjungar till Getsemane trädgård – olivlund – nu minnesplats placerad vid foten av

Olivbergets västra sluttning. Jesus och han lärjungar hade varit där många gånger men nu var de där särskilt för att Jesus och hans lärjungar skulle bedja. Jesu ångest för vad som skulle komma var så djup att hans svett "droppade som blod ner på marken" (Lukas 22 :44) Till sina lärjungar bortsett från Petrus, Jakob och Johannes sa han "Sitt kvar här medan jag går bort och ber", Sorg och ångslan kom över honom och han sa till Petrus, Jakob och Johannes: "Min själ är bedrövad ända till döds. Stanna här och vaka med mig." Han gick lite längre bort och kastade sig till marken och bad: "Fader låt denna bägare gå förbi mig, om det är möjligt. Men inte som jag vill utan som du vill." (Ske din vilja!)

Judas, den lärjunge som hade lämnat gemenskapen i salen i övre våningen och som skulle förråda Jesus, kom nu tillsammans med en stor folkhop, med svärd och påkar, utsedd av överstepräster och folkets äldste. Så greps Jesus för att föras till den judiska domstolen, till översteprästen Kajafas hus där de skriftlärdade och de äldste – Stora rådet – hade samlats. Vid samma tillfälle sa Jesus till den folkhop som följde med dem som grep Jesus: "Som mot en rövare har ni gått ut med svärd och påkar för att fängsla mig. Var dag satt jag i templet och undervisade utan att ni grep mig. Men allt detta har skett för att profeter- nas skrifter skall uppfyllas". Då övergav alla lärjungarna honom och flydde.

Relief som föreställer Jesus, gripen i Getsemane och förd hit till Kajafas hus (den judiska domstolen Stora rådet).

Genom hans egen död skulle påsken få sin uppfyllelse följande dag. Den första "rättegången" mot Jesus hölls i strid med judarnas egen lag och tradition inför hans eget folks högsta domstol – Stora rådet. Jesus anklagades, i syfte att röjas ur vägen, för att ha sagt sig vara Messias, en konung och för att förleda folket och förbjuda dem att betala skatt till kejsaren: Överstepräster och hela rådet

Kajafas hus (Stora rådet) med fängelsehålor och förvaringsutrymmen.

försökte få fram något falskt vittnesmål mot Jesus, som skulle kunna medföra att Jesus kom att dömas till döden. De lyckades inte trots att det uppträdde många falska vittnen. Till sist trädde det fram två "vittnen" som påstod att Jesus hade sagt: "Jag kan riva ner Guds tempel och bygga upp det igen inom tre dagar." Då reste sig översteprästen och frågade: "Har du inget att svara på deras beskyllningar?" Men Jesus teg och översteprästen sa: "Jag besvär dig vid den levande Gudens namn, om du är Messias Guds son." Jesus svarade: "Du har själv sagt det". Men jag säger er att efter detta skall ni få se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma på himlens moln." Då slet översteprästen sönder sina kläder och sa: "Han har hädat. Vad skall ni nu med vittnen till? Ni har själva hört hädelser. Vad säger ni?" De svarade: "Han förtjänar döden," Då spottade de på honom i ansiktet och slog honom, och några gav honom örfilar och sa: "Visa att du är en profet, Messias: vem var det som slog dig?"

Då Stora rådet eller judiska myndigheter inte hade rätt att verkställa dödsstraff förde de Jesus redan tidigt påföljande morgon till den romerske landshövdingen, (ståthållaren), Pontius Pilatus. Den Golgatavandring (Via Dolorosa-vandring) som Jesus kom att göra och som vanligen görs av kristna besökare i Jerusalem är konkret indelad i olika stationer i staden - 14 stationer med början här hos Pontius Pilatus, den romerske landshövdingen.

Station 1 – Jesus inför Pontius Pilatus

De som förde Jesus från Kajafas hus (Stora rådet) till Pontius Pilatus (enligt traditionen vid Antoniaborgen i öster, nära Lejon- eller Stefansporten) började inför Pilatus anklaga Jesus och gjorde följande sakframställan: 'Vi har funnit att den här mannen förleder vårt folk, förbjuder oss att betala skatt till kejsaren

Lejonporten (Stefansporten) i öster där Antoniaborgen låg.

och säger att han är Messias, en konung.' De som förde Jesus till Pilatus stannade själva kvar men utanför borgen för att inte bli orena och för att härigenom inte äventyra sin egen påskmåltid.

Pilatus gick då ut till dem och efter att ha hört anklagelserna (sakframställan) och uppmanat dem att själva ta Jesus och döma honom efter judisk lag blev Pilatus upplyst om just detta att Stora rådet eller annan judisk företrädare inte hade rätt att 'döda någon'. Ty det ord skulle uppfyllas som Jesus hade sagt för att ange hur han skulle dö (att han skulle dö genom att bli upphängd - den avrättningsmetod som romarna använde - Johannes 3:14). Pilatus gick tillbaka in i residenset och lät kalla till sig Jesus och frågade: 'Så du är judarnas konung?' Jesus svarade: 'Säger du detta av dig själv, eller har andra sagt det om mig?' Pilatus sa: 'Jag är väl ingen jude. Dina landsmän och överstepräster har överlämnat dig till mig. Vad har du gjort?' Jesus svarade: 'Mitt rike hör inte till denna världen. Om mitt rike hörde till denna världen hade mina följeslagare kämpat för att jag inte skulle bli utlämnad åt judarna. Men nu är mitt rike av annat slag.' Pilatus frågade: 'Du är alltså kung?' Jesus svarade: 'Du själv säger att jag är kung. Jag har fötts och kommit hit i världen för denna enda sak: att vittna för sanningen. Den som hör till sanningen lyssnar till min röst.' Pilatus sa till honom: 'Vad är sanning?' Pilatus gick på nytt ut till judarna och sa nu: 'Jag kan inte finna honom skyldig till något. Men det är sed att jag friger någon åt er vid påsken. Vill ni att jag skall släppa judarnas kung.' Pilatus förstod att det var av avund mot Jesus som överstepräster hade utlämnat honom. Men överstepräster hetsade upp folket till att begära att han i stället för att släppa Jesus fri skulle släppa en man som kallades Barabbas, en man som satt fängslad tillsammans med upprorsmän som hade fällits till ansvar för mord under oroligheterna. Pila-

tus frågade: 'Vad skall jag då göra med honom som ni kallar judarnas kung?' De ropade som svar: 'Korsfäst honom, korsfäst honom!' Pilatus frågade: 'Vad har han gjort för ont?' Men de ropade ännu högre: 'Korsfäst honom!' Pilatus som ville tillmötesgå folket frigav Barabbas och lät Jesus bli piskad, varefter han lämnade ut Jesus för att korsfästas. Efter det att Jesus hade blivit piskad och utlämnad för att korsfästas förde soldaterna in honom på gården i residenset och hela vaktstyrkan kallades samman. Soldaterna klädde Jesus i en purpurröd mantel och vred ihop en krans av törne och satte den på honom. Pilatus riktade ordet - Ecce Homo - se människan - till folkmassorna när Jesus visades fram, iförd purpurmantel och törnekrona. Sedan hälsade folkmassorna honom: 'Leve judarnas konung!' De slog honom i huvudet med en käpp, spottade på honom och föll på knä och hyllade honom. Och när de hade hånat honom tog de av den röda manteln och satte på honom hans egna kläder och förde ut honom för att korsfästa honom. Jesu vandring till Golgata var en vandring utefter Via Dolorosa (Smärtornas väg) Efter det att Jesus hade dömts, piskats, begabbats, hånats, bespottats och klätts med såväl purpurröd mantel som törnekrona för att snart bli befriad från dessa attribut, tog överstepräster och folket med sig honom för att anvisa honom det kors, den påle, på vilken han skulle fästas.

Station 2 – Jesus tar korset på sig

Efter knappt hundra meters vandring västerut utefter Via Dolorosa kom de alla fram till den fördörelsens plats (numera en plats med en kyrka - Fördörelsens kapell) tillhörig den romerska garnisonen, där Jesus fick ta emot och själv börja bära sitt kors. Här efter följer 12 stationer (totalt 14 stationer) utefter Via Dolorosa som var och en berättar om de händelser som Jesus upplevde under sin vandring och fram till sin död, till den plats som kallas Skallen, på hebreiska. Golgata. Så vandrade soldaterna med Jesus och folkmassorna alltså utefter Via Dolorosa västerut.

Station 3 - Jesus faller för första gången

Efter 50 - 100 meter ramlade enligt traditionen Jesus för första gången. Jesu fall under korset erinrar oss om Jesu kärleksfulla och självutgivande ord dessförinnan: 'Kom till mig ni alla som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila. Ta på er mitt ok och lär av mig, som har ett mildt

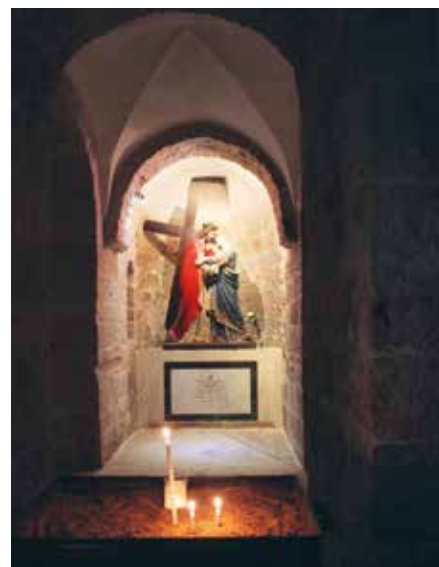

Vandring på Via Dolorosa västerut nära den plats där Jesus föll för första gången.

och ödmjukt hjärta, så skall ni finna vila för er själ. Mitt ok är skonsamt och min börda är lätt.' Detta bibelord (Matteus 11:28) utgör numera det bibelord som fram till och med Riksårsmötet 2020 står i fokus för Lekmannaförbundets verksamhet.

Station 4 – Jesus möter sin moder

Efter det att Jesus kom på fötter igen och fortsatte att bära sitt kors mötte han sin mor, Maria. Såväl station 3 som station 4 finns utmed en kort förbindelsegata (länk) i nord-sydlig riktning med Via Dolorosa - El Wad (Ha Gay). Moder Marias möte med och hennes syn av Jesus erinrar oss om följande bibelord från det tillfälle då Jesus bars fram i templet: 'Hans far och mor förundrade sig över vad som sades om honom. Och Symeon välsignade dem och sade till hans mor Maria: Detta barn skall bli till fall eller upprättelse för många i Israel och till ett tecken som väcker strid - ja, också genom din egen själ skall det gå ett svärd för att mångas innersta tankar skall komma i dagen.'

Platsen där Maria och Jesus möttes.

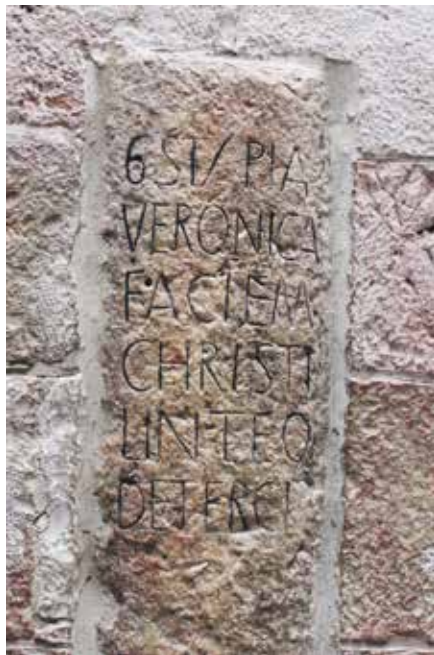
Platsen för Simon från Kyrenes bostad.

Station 5 – Simon från Kyrene hjälper Jesus att bära korset

Alldeles i hörnet av Via Dolorosas fortsättning från El Wad västerut mot Golgata några tiotal meter från platsen (stationen) för moder Marias möte med Jesus erinrar vi oss Bibelns ord om Simon från Kyrene som enligt traditionen var bosatt där. I Bibeln kan vi läsa följande: *'När de förde bort honom hejdade de en man från Kyrene som hette Simon och som var på väg in från landet och lät honom ta korset på sig och bära det efter Jesus.'* Vi erinrar oss här Jesu tidigare uttalade ord: *'Om någon vill gå i mina spår måste han förneka sig själv och ta sitt kors och följa mig. Ty den som vill rädda sitt liv skall mista det, men den som mister sitt liv för min skull, han skall finna det.'* Så vandrade soldaterna, Jesus, Simon som bar korset och folkmassorna vidare västerut utefter Via Dolorosa.

Station 6 – Veronika räcker svette-duken till Jesus

Efter 50 - 100 meters väg kom de fram till den plats där en kvinna vid namn Veronika enligt traditionen torkade Jesu ansikte. Vi erinrar oss Jesu ord: *'Jag var hungrig och ni gav mig att äta, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var hemlös och ni tog hand om mig, jag var naken och ni gav mig kläder, jag var sjuk och ni såg till mig, jag satt i fängelse och ni besökte mig. Då kommer de rättfärdiga att fråga: Herre, när såg vi dig hungrig och gav dig mat, eller törstig och gav dig att dricka? När såg vi dig hemlös och tog hand om dig eller naken och gav dig*

Veronica möter Jesus och torkar hans panna.

kläder? Och när såg vi dig sjuk eller i fängelse och besökte dig? Kungen skall svara dem: Sannerligen vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig.'

Station 7 – Jesus faller för andra gången

Efter ytterligare några tiotal meter kom soldaterna, Jesus, Simon och folket till den plats där Jesus enligt traditionen föll för andra gången. Vi erinrar oss här Paulus ord till församlingen i Filippi: *'Låt det sinnelag råda hos er som också fanns hos Kristus Jesus. Han ägde Guds gestalt men vakade inte över sin jämlikhet utan avstod från allt och antog en tjänares gestalt då han blev som en av oss. När han till det yttre hade blivit människa gjorde han sig ödmjuk och var lydig ända till döden, döden på ett kors. Därför har Gud upphöjt honom över allt annat och gett honom det namn som står över alla andra namn, för att alla knän skall böjas för Jesu namn, i himlen, på jorden och under jorden, och alla tungor bekänna att Jesus Kristus är herre, Gud Fadern till ära.'*

Station 8 – Jesus talar till de gråtande kvinnorna

Efter det att Jesus åter hade kommit på fötter fortsatte alla mot Golgata som nu låg strax framför dem. I Bibeln kan vi läsa: *'En stor folkmassa följde med, och kvinnor som sörjde och klagade över honom. Jesus vände sig om sade till dem: 'Jerusalems döttrar, gråt inte över mig, gråt över er själva och era barn. Det*

kommer en tid då man skall säga: Saliga de ofruktsamma, de moderliv som inte har fött och de bröst som inte har gett di. Då skall man säga till bergen - Fall över oss, och till höjderna: Dölj oss. Ty om man gör så med det gröna trädet, vad skall då inte ske med det förtorkade?' Jesus talade här till de gråtande kvinnorna.

Station 9 – Jesus faller för tredje gången

Bara några meter före det att soldaterna, Jesus, Simon och folkmassan hade kommit fram till den fastställda platsen för korsfästelsen (Skallen) föll Jesus enligt traditionen för tredje gången

Station 10 – Jesus blir avklädd

När de så kom upp till platsen där Jesus skulle korsfästas (Golgata – Skallen) fräntogs Jesus sina kläder På denna plats skulle Jesus korsfästas tillsammans med två andra. Han stod nu helt ensam, omgiven av soldater, en smädande och gapande folkmassa och en liten grupp kvinnor som tyckte tillräckligt mycket om honom för att stå ut med ännu en vaka.

Station 11 - Korsfästelsen

De korsfäste Jesus med en gärningsman (förbrytare) på vardera sidan om honom. Pilatus hade låtit skriva ett anslag som sattes upp på korset och där stod: *'Jesus från Nasaret, judarnas konung.'* Detta lästes av många judar, eftersom platsen där Jesus korsfästes låg strax utanför den dåvarande staden, och texten var skriven på hebreiska, latin och grekiska. Men

Innanför detta glasade burspråk är platsen där Jesus tillsammans med de två förbrytarna korsfästes.

judarnas överstepräster sa till Pilatus: 'Skriv inte, Judarnas konung, utan vad han själv har sagt: Jag är judarnas konung.' Pilatus svarade: 'Vad jag har skrivit, det har jag skrivit.' Soldaterna som hade korsfäst Jesus tog hans kläder och delade upp dem i fyra delar, en del för varje soldat. De tog också långskjortan, men den hade inga sömmar utan var vävd i ett enda stycke. De sa därför till varandra: 'Vi skär inte sönder den utan kastar lott om vem som skall ha den.' Ty skriftordet skulle uppfyllas: 'De delade upp mina kläder mellan sig och kastade lott om min klädnad.' Alla fyra evangelier berättar om hur Jesus led och dog. Jesu egna ord vittnar om hur fruktansvärt hans lidande på korset var. Vid Jesu kors stod hans mor och hennes syster, Maria som var gift med Klopas, och Maria från Magdala. Av evangelisternas berättelser framgår att Jesus uttalade olika meningar vilka enligt traditionen är sammanställda och rangordnade i sju ord eller fraser. Fraserna eller orden finns nu sammanställda här - Jesu sju ord på korset.

1. 'Fader förlåt dem, de vet inte vad de gör (Lukas 23:34)

Jesus bad för det judiska folket och de romerska soldaterna dem som var med vid korsfästelsen'

2. Sannerligen, redan i dag skall du vara med mig i paradiset (Lukas 23:43)

Jesus talade till en av rövarena som var korsfäst intill honom, som ångrade sig.

3. Kvinna där är din son. Där är din mor (Johannes 19:26-27)

Jesus såg sin mor och bredvid henne den lärjunge som Jesus älskade. Från den stunden hade Jesu mor ett hem hos lärjungen (Johannes). Jesus överlämnade sin mor i Johannes vård.

4. Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig? (Matteus 27:46, Markus 15:34)

Detta är ett uttryck för det lidande Jesus hade genom att vara skild från Fadern när han bar världens synd (Eli, Eli, lema sabachtani).

5. Jag är törstig (Johannes 19:28)

Jesus visste att nu var allt fullbordat, och för att skriftordet skulle uppfyllas sa han: 'Jag är törstig.' Där stod ett kärl som var fyllt med surt vin. De satte därför en svamp som doppats i det sura vinet på en isopstjälk och förde den till Jesu mun.

6. Det är fullbordat (Johannes 19:30)

Jesus böjde ner huvudet och överlämnade sin ande och gjorde sedan sitt sjunde uttalande.

7. Fader, i dina händer lämnar jag min ande. (Lukas 23:46)

På korset bar Jesus helvetets plåga och den stora ångest som det innebar att vara skild från sin himmelske Fader.

Station 12 - Jesus dör

Eftersom det var förberedelsedag och kropparna inte fick hänga kvar på korset under sabbaten - det var en stor sabbat - bad judarna Pilatus att de korsfästas benpipor skulle krossas och kropparna tas bort. Soldaterna kom därför och krossade benen på dem som var korsfästas tillsammans med Jesus, först på den ene och sedan på den andre. Men när de kom till Jesus och såg att han redan var död krossade de inte hans ben, utan en av soldaterna stack upp sidan på honom med sin lans, och då kom det ut blod och vatten. Den som såg det har vittnat om det för att också vi skall tro, hans vittnesbörd är sant, och han vet att han talar sanning. Detta skedde för att skriftordet skulle uppfyllas: "Inget ben skall krossas på honom" (Johannes 19:36) och på ett annat ställe heter det: "De skall se på honom som de har genomborrat." (Sakarja 12:10)

Platsen där Jesus dör på korset.

Station 13 - Jesus tas ned från korset

Josef från Arimataia, som var lärjunge till Jesus fast i hemlighet, av rädsla för judarna, bad efteråt Pilatus att få ta ner Jesu kropp. Pilatus tillät det, och Josef gick och tog ner kroppen. Nikodemus kom också dit, han som första gången hade sökt upp Jesus på natten, och han hade med sig en blandning av myrra och aloe, omkring 30 kilo. De tog Jesu kropp och lindade den med linnebindlar till-

sammans med kryddorna såsom judarna brukar göra vid gravläggning.

Station 14 - Gravläggningen

Intill platsen där Jesus hade blivit korsfäst fanns en trädgård och i trädgården en ny grav där ännu ingen hade blivit lagd. Där lade de Jesus, eftersom det var den judiska förberedelsedagen och graven låg nära.

Den heliga graven i Den heliga gravens kyrka i Jerusalem.

Jesus led och dog i vårt ställe – Han bar straffet för våra synder

Jesus led och dog för oss Varför led och dog Jesus? Inte för några synder som han själv hade gjort. Han blev frestad i allt liksom vi, men utan synd (Hebreerbrevet 4:15) Varför då slagen och korsfäst? Han var genomborrad för våra överträdelsers skull, slagen för våra missgärningars skull. Straffet var lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade. Vi gick alla vilse som får, var och en gick sin egen väg, men all vår skuld lade Herren på honom (Jesaja 53:5,6) Se Guds lamm, som tar bort världens synd (Johannes 1:29) **Ty Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade inte människorna deras överträdelser. Den som inte visste av synd, honom har Gud i vårt ställe gjort till synd, för att vi i honom skulle stå rättfärdiga inför Gud.** (2 Korintherbrevet 5:19,21)

Guds rena Lamm oskyldig, på korset för oss slaktad, Alltid befunnen tålig, fastän du var föraktad. Vår synd på dig du tagit och dödens makt nedsлагit. Ge oss din frid, o Jesu.

Förnedrad – Upphöjd – Nedstigen till dödsriket – Uppstånden

Graven är inte det sista i Jesu liv. I sitt brev till församlingen i Filippi skrev Paulus att församlingen skulle leva med Jesus som förebild och låta Jesu sinne lag råda: *"Han utgav sig själv genom att anta en tjänares gestalt då han blev människa. Han som till det yttre var som en människa ödmjukade sig och blev lydlig intill döden – döden på korset. Därför har också Gud upphöjt honom över allting och gett honom namnet över alla namn, för att i Jesu namn, alla knän skall böja sig, i himlen och på jorden och under jorden, och alla tungor bekänna, Gud, Fadern, till ära, att Jesus Kristus är Herren"* (Filipperbrevet 2:7-11).

Den apostoliska trosbekännelsens andra artikel ger en bild av Jesus både i hans förnedring och i hans upphöjelse. I sin förnedring – avlad av den helige Ande, född av jungfru Maria, pinad under Pontius Pilatus, korsfäst, död och begraven. I sin upphöjelse – nederstigen till dödsriket, på tredje dagen uppstånden igen ifrån de döda, uppstigen till himlen, sittande på Gud Faders högra sida, därifrån igenkommande till att döma levande och döda.

Varför steg Jesus ned till dödsriket? På korset uttalade Jesus *"Det är fullbordat"*. Därmed får vi tro att Jesu lidande för vår frälsning var slut. Steg han ned till dödsriket för att ge de otroende en sista chans till omvändelse? Mot det talar Hebreerbrevet *"Det är bestämt om människan att hon en gång skall dö och sedan dömas."* (Hebreerbrevet 9:27) Är det då inte endast under en människas livstid som hon har möjlighet att omvända sig? Att Jesus steg ned till dödsriket hade sannolikt ett helt annat syfte. I 1 Petrusbrevet 3:18-20 står skrivet *"Så led också Kristus en gång för våra synder. Rättfärdig led han i orättfärdigas ställe, för att föra oss till Gud. Han blev dödad till köttet, men levandegjord genom Anden. I Anden gick han bort och utropade ett budskap för andarna i fängelset, för dem som den gången var olydiga när Gud tålligt väntade under Noas dagar, medan arken byggdes."* Kanske kan vi se Jesus

nedstigande till dödsriket som att han härigenom kunde parad i triumf på gatorna i fiendeland? *"Han har klätt av våldena och makterna och förevisat dem offentligt, när han på korset triumferade över dem."* (Kolosserbrevet 2:15)

Varför är Jesu uppståndelse så viktig? I de sista kapitlen i alla fyra evangelierna läser vi att Jesus stod upp från de döda och visade sig för sina lärjungar. Det var bara Jesus Kristus som kunde säga: *'Jag ger mitt liv för att sedan ta det tillbaka. Jag har makt att ge det, och jag har makt att ta det tillbaka'* (Johannes 10:17,18). Jesus blev genom helighetens Ande... med kraft bevisad vara Guds Son alltifrån uppståndelsen från de döda. (Romarbrevet 1:4) Då Jesus utförde sitt uppdrag att frälsa oss från synden utlämnades han för våra synders skull och uppväcktes för vår rättfärdiggörelses skull. (Rom 4:25) Eftersom Gud har förklarat oss vara rättfärdiga i hans ögon står nu himmelens port öppen och vi har ett säkert hopp om att vi också ska uppstå: *'Men nu har Kristus uppstått från de döda som förstlingen av de insomnade'* (1 Korinthierbrevet 15:20) skrev Paulus. Jesus gav sina lärjungar denna försäkran: *'Ty jag lever, och ni kommer att leva.'* (Johannes 14:19) *'Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och var och en som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö.'* (Johannes 11:25,26) Låt oss med oändlig tacksamhet och glädje gå påsktiden till mötes!

Den uppståndene Jesus visade sig ofta för sina lärjungar och han fortsatte att undervisa dem. Fyrtio dagar efter sin uppståndelse förde han dem ut till Betanien, och han lyfte sina händer och välsignade dem. Och medan han välsignade dem, skildes han från dem och blev upptagen till himlen. (Lukas 24:50-51) Jesus lovade dessförinnan sina lärjungar att de skulle få kraft att bli hans vittnen: *"När den helige Ande kommer över er, skall ni få kraft och bli mina vittnen."*

Fast han har avslutat allt som var nödvändigt för vår frälsning tjänar den upphöjde Jesus ännu sitt folk. *"Kristus Jesus är den som har dött, ja, än mer den som har blivit uppväckt och som sitter på Guds högra sida och ber för oss."* (Romarbrevet 8:34) *"Han steg upp i höjden, han tog fångar, och gav människorna gåvor."* *"Och han gav några till apostlar, andra till profeter, andra till evangelister och andra till herdar och lärare. De*

skulle utrusta de heliga till att utföra sin tjänst" (Efesierbrevet 4:8-12) Genom sin kyrkas arbete håller han sitt löfte: *"Mina får lyssnar till min röst, och jag känner dem, och de följer mig. Jag ger dem evigt liv och de skall aldrig någonsin gå förlovrade, och ingen skall rycka dem ur min hand."* (Johannes 10:27,28).

*Amen,
Vår Herre Krist, Gud Faders Son,
Kom ned till oss från himlens tron,
I en person sann Gud och man
En härlig seger han oss vann.
Från Satan, synd och evig nöd
Han frälste oss med korsets död.*

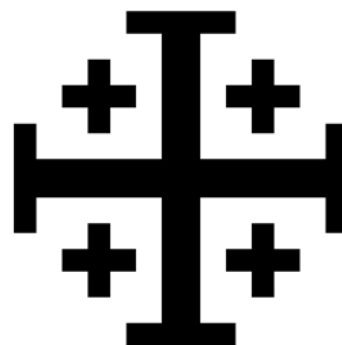
*Från döden han uppstånden är
Och frid och seger han oss ger.
Han djävulens och dödens makt
Har under sin fötter lagt
för att han var rättfärdighet
och liv skall bli i evighet*

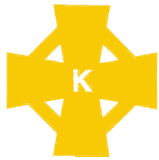
*Låt oss nu glädjas en och var,
Ty Gud i himlen är vår Far.
Han sina barn i Jesus Krist
vill hjälpa från all nöd och brist.
Halleluja vi sjunger här,
lov, pris ske Gud, vår Fader kär*

Redaktionen

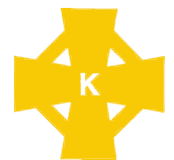
Källor:

Svenska Folkbibeln 1998
Bibel 2000
IBRIS Stora Handbok till BIBELN
Guds väldiga gärningar – Paul E. Eickmann
Luthersk Psalmbok

Dagboken och Lekmannaförbundet i samarbete!

Dagboken 2018–2019: En glädjefylld årgång som sprudlar av musik!

Artiklar om Bach, musiken i Bibeln, körsången, Hildgard av Bingen, musiken på Jesu tid, Anders Frostenson, våra psalmer, musiken som läkande kraft med mera.

Författarna

Per Harling, Gillis Simonsson, Mattias Lundberg, Viveca Servatius, Stefan Therstam, Ann Mari Vilgats, Anders Brogren, Ragnar Håkanson, Jan-Olof Johansson, Karin Nelson, Karin Frostenson och Lena Wohlfeil.

Vad musiken ger och gör...

Janne Schaffer, Barbara Hendricks, Christer Sjögren, Irma Schultz, Isabella Lundgren, Karin Rehnqvist, Anna Phil, Karin Johansson, Vassilis Bolonassos, Ingamay Hörnberg, Bengt Tribukait, Karl-Henrik Larsson och Niklas Willén.

Musik Maestro

Tänkvärda musikcitater på årets alla 64 kyrkdagar.

Musik för själen

Lyssningsförslag på tidig musik för varje kyrkhelg av Vassilis Bolonassos.

Tema: Den gudomliga musiken!

Dagboken ges nu ut på *Dagboken förlag* och därför kan priset sänkas så att den kan införskaffas till det **förmånliga priset 135 kr/st** (tidigare 169 kr/st).

Som alltid innehåller Dagboken kyrkliga symboler och förklaringar till varje kyrkhelg, detaljerade liturgiska rekommendationer för kyrkorummets utsmyckning, årets läsningar, psalmsförslag för varje kyrkhelg, en kyrklig ordlista och de tänkvärda betraktelserna "Dagens livsgnista". **En NYHET är Sven Hillerts "Kyrkvärdens välkomstbön" som kan läsas vid varje söndags gudstjänst.**

Självklart står vårt miljöengagemang i fokus! Vi vill inspirera och uppmuntra Dagbokens läsare till ett ekologiskt och hållbart handlande. Dagboken trycks i Sverige på Svanenmärkt papper!

Samarbetet fortsätter med **sensus** som tagit fram ett inspirerande studiematerial och en komplett handledning för sju bordssamtal på temat **Den gudomliga musiken**. Studiematerialet är placerat i slutet av Dagboken och utgår från texterna av årets författare.

Beställ i webbutiken på Dagbokens hemsida: dagbokenforlag.se

E-posta er beställning: dagboken@telia.com För mer information ring 070-334 51 38.

Varmaste hälsningar

Anders Nordberg
ordförande i Svenska kyrkans lekmannaförbund

Göran Lomaeus
redaktör för Dagboken

Jesu uppståndelse och möte med lärjungarna

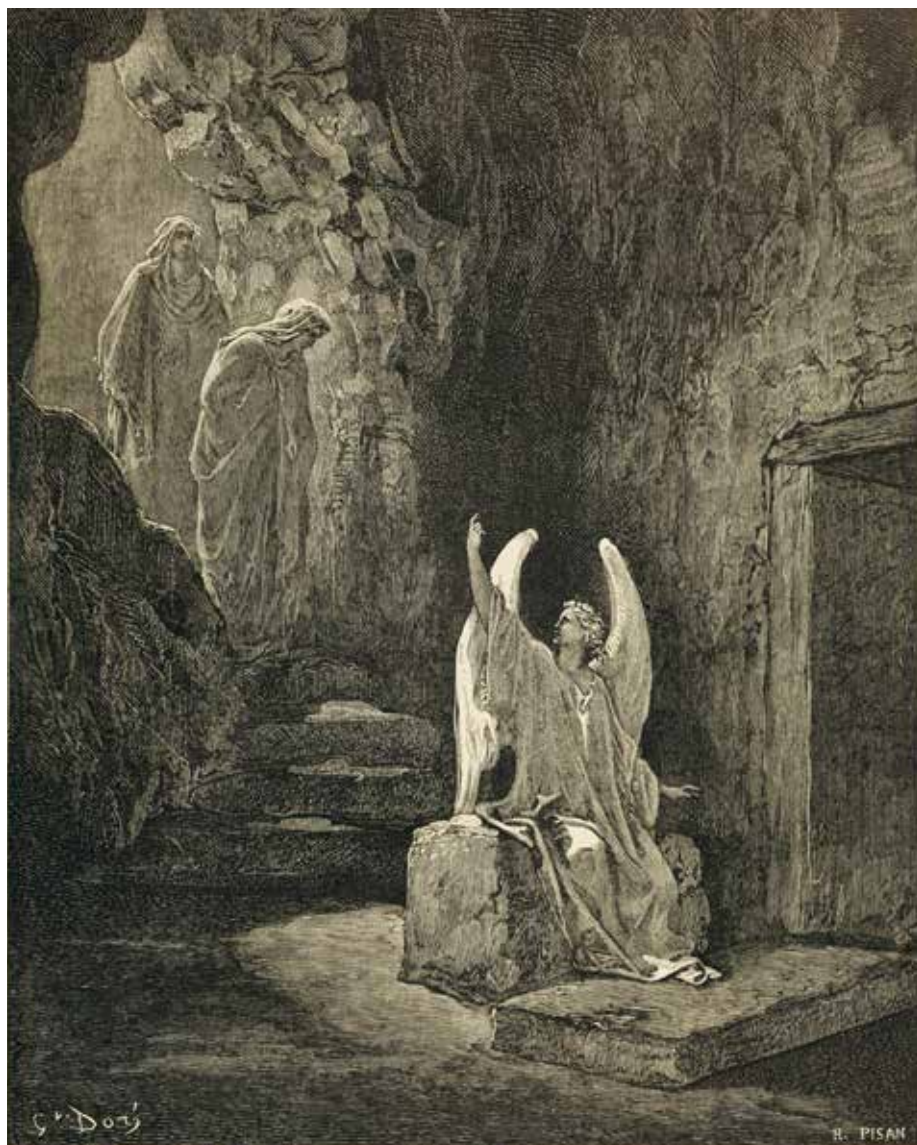
Berättelserna om händelserna kring Jesu uppståndelse skiljer sig åt på flera punkter. Kvinnorna som kom till graven och fick möta ängeln med det glada budskapet att Jesus inte var där blev så rädda att de inte tordes säga något till någon. Samtidigt sprang de, som de hade uppmanats, till lärjungarna och berättade.

Gemensamt för alla berättelser om Jesu uppståndelse är att samtidigt som lärjungarna satt orkeslösa, rädda och gömda inne i Jerusalem var kvinnorna aktivt bekymrade över att begravningen skulle gå rätt till. Det var också kvinnorna som betrots med evangeliet att gå till apostlarna med budet att Jesus var uppstånden. Två av lärjungarna sprang mot graven. Petrus var en av de två men han blev efter – kanske tyngd av sin förnekelse? Hos Markus hälsar ängeln särskilt till Petrus!

Maria från Magdala stod och grät utanför graven. Gråtande lutade hon sig in och fick då se två änglar i vita kläder sitta där Jesu kropp hade legat, en vid huvudet och en vid fötterna. Änglarna sa till Maria: *"Varför gråter du kvinna?"* Maria svarade: *"De har flyttat bort min herre, och jag vet inte var de har lagt honom."* När hon hade sagt detta, vände hon sig om och såg då att Jesus stod där utan att förstå att de var Jesus. Jesus sa till Maria: *"Varför gråter du, kvinna? Vem letar du efter?"* Hon trodde att det var trädgårdsvakten och svarade: *"Om det är du som har burit bort honom herre, så säg mig var du har lagt honom, så att jag*

kan hämta honom." Jesus sa till henne: *"Maria."*

Hon vände sig om och sa till honom *"Rabbouni"* (mästare). Jesus sa: *"Rör inte vid mig, jag har ännu inte stigit upp*

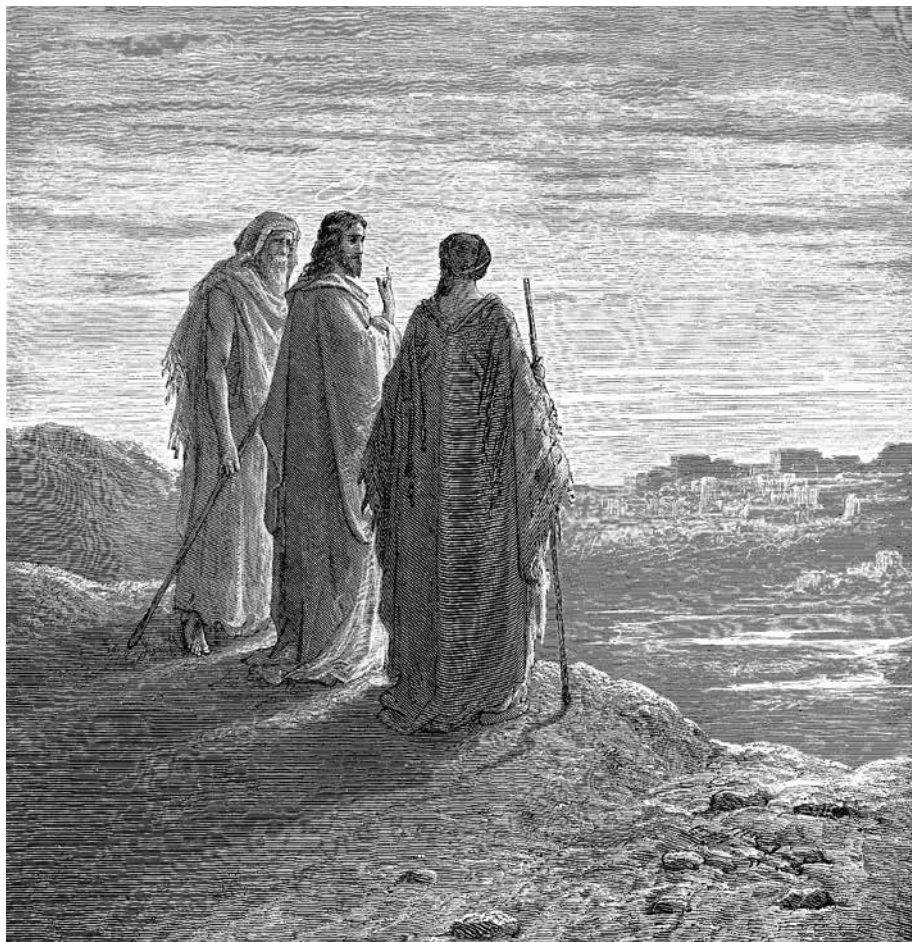

till min fader. Gå till mina bröder och säg dem att jag stiger upp till min fader och er fader, min Gud och er Gud." Maria gick då till lärjungarna och talade om att hon hade sett Herren och att han hade sagt detta till henne.

Maria från Magdala eller Maria Magdalena trädde nu fram som en av evangeliernas mest intressanta gestalter. Hon har av tradition identifierats som "synder-skan i Simons hus" som smörjde Jesu fötter med balsam (Lukas 7:37) (jfr 'den kämpande tron'), en prostituerad som Jesus har hjälpt och som sedan följde honom. Hon stod nedanför korset och såg när Jesus dog. Nu stod hon vid graven och grät. Jesus behövde bara säga hennes namn för att hon skulle vända sig om och ropa ut "Rabboumi" (min mästare). "Rör inte vid mig" – detta dunkla uttryck är mest känt i sin latinska form: noli mi tangere, ett av många konstnärer älskat motiv.

På kvällen samma dag, den första veckan, satt lärjungarna bakom reglade dörrar av rädsla för judarna. Då kom Jesus och stod mitt ibland dem och sa till dem: "Frid åt er alla". Sedan visade han dem sina händer och sin sida. Lärjungarna blev glada när de såg honom. Jesus sa till dem igen: "Frid åt er alla. Såsom Fadern har sänt mig sänder jag er." Sedan andades han på dem och sa: "Ta emot helig ande. Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna, och om ni binder någon i hans synder, så är han bunden." En av de tolv, Tomas, som kallades Tvillingen hade inte varit med när Jesus kom. De andra lärjungarna sa nu till honom: "Vi har sett Herren" men han sa: "Om jag inte får se spikhålen i hans händer och sticka fingret i spikhålen och sticka handen i hans sida, tror jag det inte." En vecka senare var lärjungarna samlade igen, och Tomas var med. Då kom Jesus, trots att dörrarna var reglade, och stod mitt ibland dem och sa: "Frid åt er alla." Därefter sa han till Tomas: "Räck ut ditt finger, här är mina händer; räck ut din hand och stick den i min sida. Tvivla inte utan tro!" Då svarade Tomas: "Min Herre och min Gud." (något av det underbaraste som sägs till Jesus i evangelierna) Jesus sa till honom: "Du tror därför att du har sett mig. Saliga de som inte har sett men ändå tror."

Samma dag var två lärjungar (inte apostlar) på väg till en by som ligger en mil från Jerusalem och som heter Emmaus.

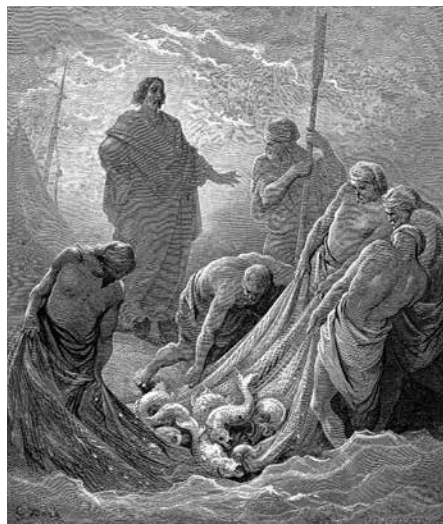
De talade med varandra om allt det som hade hänt. Medan de gick där och samtalade och diskuterade, kom Jesus själv och slog följe med dem. Men deras ögon var förblindade och de kände inte igen honom. Han frågade: "Vad är det ni går här och talar med varandra om?" Den ene lärjungen som hette Kleopas, svarade: "Du måste vara den ende som har varit i Jerusalem och inte vet vad som har hänt där under dessa dagar." – "Vad har hänt?" frågade han. När de nästan var framme vid byn dit de skulle, och Jesus såg ut att vilja gå vidare, höll lärjungarna honom kvar och sa: "Stanna hos oss. Det börjar bli kväll, och dagen är snart slut." Då följde han med in och stannade hos dem. När han sedan låg till bords med dem, tog han brödet, läste tackbönen, bröt det och gav åt dem. Då öppnades deras ögon, och de kände igen honom, men han försvann ur deras åsyn. Och de sa till varandra: "Brann inte våra hjärtan när han talade till oss på vägen och uttalade skrifterna för oss?" De bröt genast upp och återvände till Jerusalem och de fann de elva och alla de andra församlade, och dessa sa: "Herren har verkligen blivit uppväckt och han har visat sig för Simon." Själva berättade de då vad som hade hänt dem på vägen och hur han hade gett sig till känna för dem ge-

nom att bryta brödet. "Stanna hos oss", bad lärjungarna, "bliv kvar hos oss" herre hette det i tidigare översättningar, en formulering som har blivit världsberömd genom den engelska hymnen "Abide with me", som av tradition sjungs t.ex. av alla de tusentals människor som varje år besöker den engelska fotbollsfinalen på Wembley. Emmausvandrarerna kände inte igen Jesus, den uppståndene, förrän han bröt brödet, en gest som han som "hus-fader" eller "sammankallande ledare" utfört så många gånger ibland dem under deras gemensamma år!

Så visade sig Jesus igen vid Tiberiassjön. När lärjungarna hade inväntat Tomas (Tvillingen) övertygelse om att Jesus var uppstånden kom de alla som förutsagts, om än med viss fördröjning, till Galileen där Jesus skulle visa sig för dem. Hade de gått den första veckan hade Tomas inte kommit med. I sin undersökning av Jesu liv och hur Jesus rörde sig i Galileen har bibelteologen Bargil Pixner hävdad att han kunnat identifiera platsen där Jesus sa: "Skörden är mycken, arbetarna få. Be därför skördens Herre att han sänder trogna arbetare till sin skörd." Det står att Jesus sa detta för att människorna var så illa medfarna, liksom får som inte har någon herde. Efter detta uttalande gick

Forts. fr. s. 31

Jesus vidare; med tiden genom lidandet, döden och uppståndelsen för att återvända till platsen där han nu åter mötte sina lärjungar. Det var här fiskarfänget fanns, det som inledde Jesu samvaro inte minst med Simon Petrus och Tomas (Tvillingen), Natanael från Kana i Galileen, Sebedaios söner och två andra lärjungar. Petrus sa till de andra: *"Jag ger mig ut och fiskar."* De sa: *"Vi följer med dig."* De gick ut och steg i båten, men den natten fick de inte någonting. När morgonen kom stod Jesus på stranden, men lärjungarna förstod inte att det var han. Jesus frågade: *"Mina barn, har ni ingen fisk?"* De svarade nej, och han sa: *"Kasta ut nätet på högra sidan om båten, så får ni."* De kastade ut nätet, och nu orkade de inte dra in det för all fisken. Den lärjunge som Jesus älskade sa då till Petrus: *"Det är Herren!"* När Simon Petrus hörde att det var Herren, knöt han om sig ytterplagget, och hoppade i vattnet. De andra lärjungarna kom efter i båten med fångsten på släp; de hade inte långt till land, bara ett hundratal meter. Då de steg i land fick de se en glödhög och fisk som låg på den och bröd. Jesus sa till dem: *"Hämta några av fiskarna som ni just fick."* Simon Petrus gick upp på stranden och drog i land nätet, som var fyllt av stora fiskar, 153 stycken. Och fast det var så många gick nätet inte sönder. Jesus sa till lärjungarna: *"Kom och ät."* Ingen av dem vågade fråga vem han var; de förstod att det var Herren. Jesus gick fram och tog brödet och gav dem, och likaså fisken. Detta var alltså tredje gången som Jesus visade sig för sina lärjungar sedan han hade uppstått från de döda.

Petrus fick nu bekänna sin kärlek till Jesus tre gånger – lika många gånger som han hade förnekat sin herre! När Jesus och lärjungarna hade ätit, frågade Jesus nämligen Simon Petrus: *"Simon, Johannes son, älskar du mig mer än de andra gör?"* Simon svarade: *"Ja, Herre, du vet att jag har dig kär."* Jesus sa: *"För mina lamm på bete."* Och han frågade honom för andra gången: *"Simon Johannes son, älskar du mig?"* Simon svarade: *"Ja, herre, du vet att jag har dig kär."* Jesus sa: *"Var en herde för mina får."* Och han frågade honom för tredje gången: *"Simon, Johannes son, har du mig kär?"* Petrus blev bedrövad när Jesus för tredje gången frågade: *"Har du mig kär?"* och han svarade: *"Herre, du vet allt; du vet att jag har dig kär."* Jesus sa: *"För mina får på bete. Sannerligen, jag säger dig: när du var ung spände du själv bältet om dig och gick vart du ville. Men när du blir gammal skall du sträcka ut dina armar och någon annan skall spänna bältet om dig och föra dig dit du inte vill."* (Så angav han med vad för slags död Petrus skulle förhålliga Gud. Traditionen säger att Petrus liv på jorden så småningom slutade med att han blev korsfäst). Jesus sa i detta sammanhang slutligen till Petrus: *"Följ mig!"*

Petrus vände sig om och fick se att den lärjunge som Jesus älskade följde efter, han som under måltiden i salen i övre våningen hade lutat sig bakåt mot Jesu bröst och frågat vem som skulle för-

råda honom. När Petrus nu såg honom, frågade han Jesus: *"Herre hur blir det med honom?"* Jesus svarade: *"Om jag vill att han skall bli kvar tills jag kommer, vad rör det dig? Du skall följa mig."* Därför spred sig ett rykte bland bröderna att den lärjungen inte skulle dö. Men Jesus hade inte sagt till Petrus att lärjungen inte skulle dö, utan *"Om jag vill att han skall bli kvar tills jag kommer, vad rör det dig?"*

När Jesus ger bröd, ger han det bröd som kommer ner från himlen och ger världen liv. När han ger fisk, ger han sig själv. En av kristenhetens äldsta symboler för Jesus är fisken (Jesos Christos Theou Yios Soter = Jesus Kristus, Guds Son, Frälsare / grekiska ordet Ichthys = fisk) Här vid stranden till Tiberias sjö möttes två fiskmotiv, Den levande fisken Jesus som ger sig själv till lärjungarna och En skara människofiskare som intar föda ur den Uppståndenes hand för att sedan sänka himmelrikets nät, som ska dras genom människohavet och till slut dras upp på evighetens strand.

*Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
så som det var av begynnelsen,
nu är och skall vara,
Från evighet till evighet. Amen.*

Anders Nordberg